

Jaarstukken
2023

Inhoudsopgave

Bestuurlijk voorwoord	1	Jaarstukken	
		Deel III: Jaarrekening	
Jaarverslag		Balans (inclusief toelichting)	55
Deel I: Programmaverantwoording		Niet uit de balans blijvende verplichtingen	62
Programma 1 Smart Governance (begroting Regio Achterhoek)	5	Gebeurtenissen na balansdatum	62
		Overzicht van baten en lasten	63
Programma 2 Smart Economy		Publicatie WNT	65
2.1 Smart werken en innovatie	14	SiSa verantwoordingsinformatie	66
2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt	18	Verzamelstaat afrekening gemeenten	68
2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid	21	Rechtmatigheidsverklaring	69
		Controleverklaring accountant	70
Programma 3 Smart Living		Bijlagen	
3.1 Wonen en vastgoed	24	Deel IV: Uiteenzetting financiële positie	75
3.2 Circulaire economie en energietransitie	29	Algemene financiële beschouwing	77
3.3 Gezondste Regio	33	Formatieplan (inclusief toelichting)	78
Programma 4 Bedrijfsvoering en rente	36	Taakvelden per programma	79
		Verzamelstaat bijdrage gemeenten	80
Deel II: Paragrafen			
Paragraaf 1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	39		
Paragraaf 2 Financiering	43		
Paragraaf 3 Bedrijfsvoering	46		
Paragraaf 4 Subsidies	50		

Bestuurlijk voorwoord

Wij bieden u de jaarstukken 2023 van Achterhoek ambassadeurs; het Achterhoekse samenwerkingsverband van de zeven Achterhoekse gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland aan. De programmaverantwoording in deel I, en de paragrafen in deel II vormen samen het jaarverslag. Deel III is de jaarrekening en deel IV bevat de uiteenzetting van de financiële positie.

De regionale 3O samenwerkingsstructuur is terug te vinden in de programmaverantwoording. De programmaverantwoording is qua inhoud breder dan de financiële verantwoording. Zo willen we zichtbaar maken wat er buiten onze eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen.

In Achterhoek Visie 2030 Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit staan onze doelen op het gebied van Smart Governance, Smart Economy en Smart Living beschreven. De programmaverantwoording heeft dezelfde indeling.

De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) is de basis en motor voor het programma Smart Governance. De activiteiten, begroting en de financiële verantwoording van Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden. Hieraan is ook de inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten en provincie gekoppeld.

De programma's Smart Economy en Smart Living geven inzicht in de doelen, activiteiten en lopende projecten per thema. Dit wordt, onder regie van de Achterhoek Board, door zes thematafels vormgegeven en in gang gezet. Deze thematafels hebben een belangrijke rol in het realiseren van de Achterhoek Visie 2030 en het vertalen van de ambities in concrete projecten.

Met deze begrotingsvorm maken we de doelstellingen van de Achterhoekse samenwerking zichtbaar en controleerbaar.

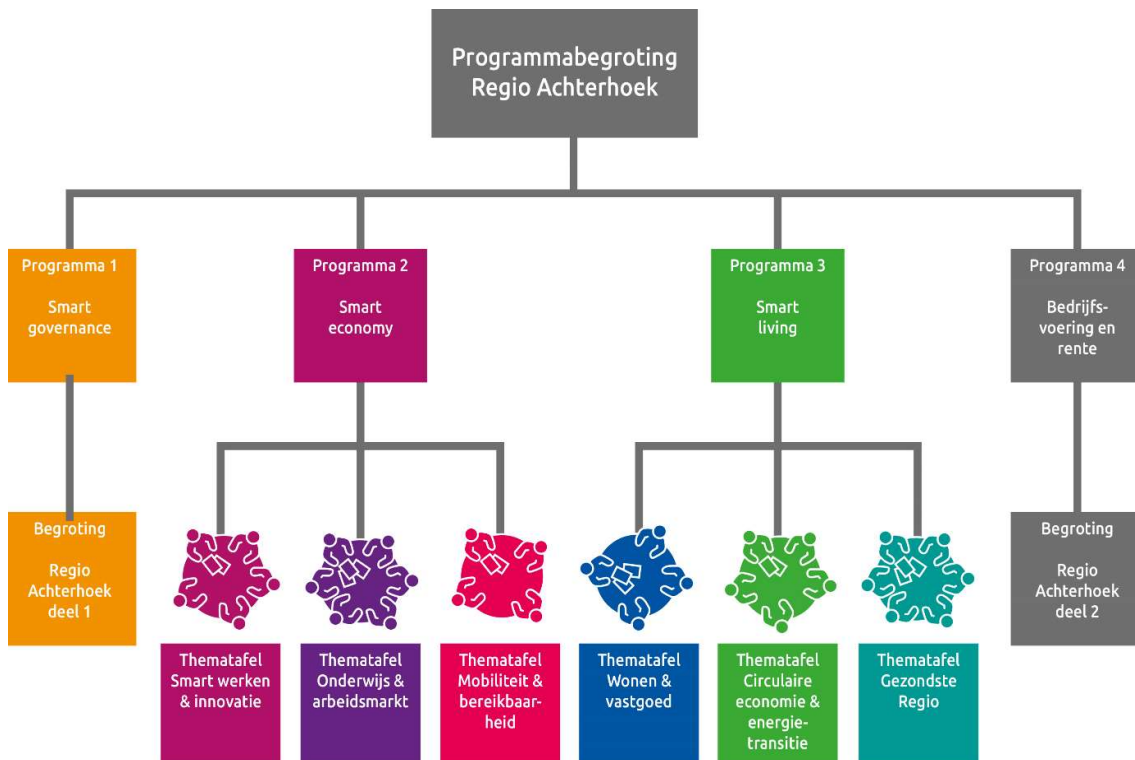
Het projectenoverzicht dat per thematafel is bijgevoegd is niet uitputtend, want er zijn steeds projecten in ontwikkeling en ook buiten ons zichtveld lopen projecten die bijdragen aan de doelen. Voor de opgenomen projecten geldt dat er vanuit Achterhoek ambassadeurs een bijdrage beschikbaar is gesteld. Programma 2 en 3 van de begroting zijn dan ook bedoeld ter informatie. De projecten van deze programma's worden voor het grootste deel uitgevoerd door de initiatiefnemers en maken geen onderdeel uit van de begroting van Regio Achterhoek.

Wij wensen u veel leesplezier!

NB In de jaarstukken hanteren we de officiële naam van de samenwerking: Regio Achterhoek. Voor de 3O-samenwerking gebruiken wij de naam Achterhoek ambassadeurs; 8RHK.

Opbouw programma's

De programmarekening van Regio Achterhoek bestaat uit 4 programma's; Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. De werkzaamheden van de thematafels zijn per thematafel terug te vinden in de programma's Smart Economy en Smart Living. De werkzaamheden voor de grensoverschrijdende samenwerking zijn niet terug te vinden als een apart thema, maar gaat door alle thema's heen. De werkzaamheden van de Achterhoek Board, de Achterhoek Raad en het algemeen/dagelijks bestuur komen terug in het programma Smart Governance. Ook zijn hier de lobby, communicatie, monitoring en subsidiewerkzaamheden ondergebracht.

Samenvatting financiële jaarstukken

Jaarresultaat

	Totaal	Per inw
Smart Governance	18.000	0,07
Bedrijfsvoering en rente	<u>79.000</u>	<u>0,30</u>
Jaarresultaat positief	97.000	0,37

Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de werkbudget grensoverschrijdende activiteiten, strategische focus en loonkosten. Tevens waren er rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (schatkistbankieren).

Bestemming resultaat 2023

Voorgesteld wordt om het voordelige saldo ad € 97.450 (€ 0,37 per inwoner) toe te voegen aan het investeringsfonds, zoals besloten in *De Achterhoek werkt door 2.0*. Hierin is opgenomen dat een eventueel overschot van het jaarresultaat wordt toegevoegd aan het investeringsfonds tot een maximum van € 0,50 per inwoner (in 2023: € 131.862). In verband met het vervallen van de bijdrage van de Provincie in de organisatiekosten vanaf 2025 wordt het moeilijk een structureel sluitende begroting te maken vanaf 2026. Ook is het voor de provincie nog zoeken om voldoende cofinanciering te vinden voor de Regiodeal, dit zal naast de voor de Regiodeal gereserveerde 2 miljoen uit de lopende begroting moeten komen. Uiteraard blijven we hierover in gesprek met de Provincie, maar hierdoor is het wel essentieel het investeringsfonds te voeden.

Controleverklaring

RA12 Registeraccountants B.V. heeft voor 2023 een controleverklaring opgesteld ten aanzien van de financiële administratie en het beheer. Dit getrouwheidsoordeel ziet ook toe op de rechtmatigheidsverantwoording.

De controleverklaring voor de jaarrekening 2023 is in het boekwerk opgenomen.

Besluitvormingsproces jaarstukken

27 maart 2024	Behandeling concept jaarstukken door het dagelijks bestuur De jaarrekening, het jaarverslag, de paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld.
24 april 2024	Verzenden jaarstukken naar gemeenten Na ontvangst van de controleverklaring worden de stukken uiterlijk 24 april aan de deelnemende gemeenten gezonden.
tot 18 juni 2024	Mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen Tot 18 juni 2024 mogelijkheid voor gemeenten om gemeentelijke standpunten over de jaarstukken schriftelijk kenbaar te maken bij Regio Achterhoek.
3 juli 2024	Besluitvorming door het algemeen bestuur

Doetinchem, 24 april 2024

Dagelijks bestuur Regio Achterhoek

Deel I

Programmaverantwoording

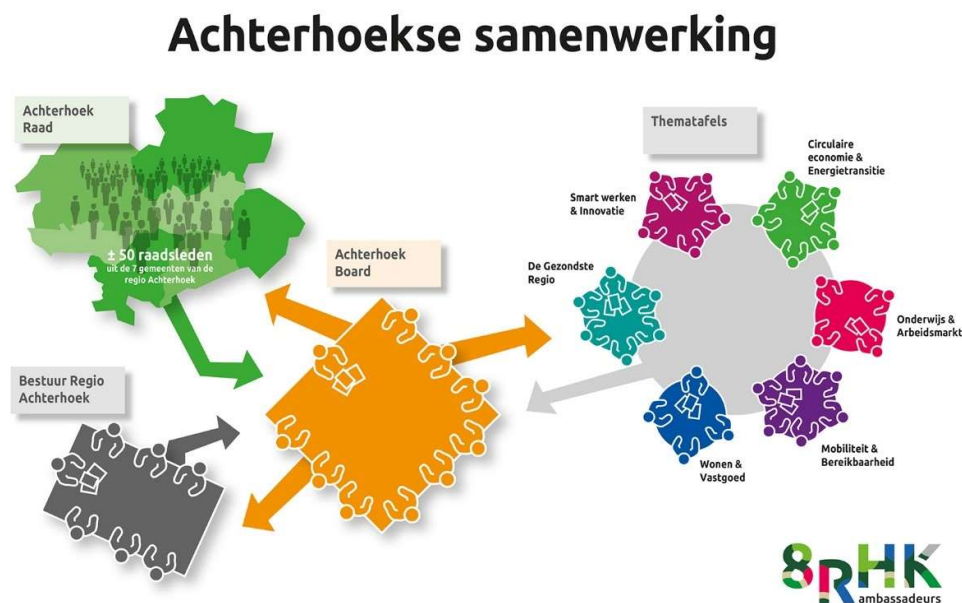
Programma 1

Smart Governance

Smart Governance

De Governance -zoals in de samenwerkingsregeling is opgenomen- staat goed. Aanvullend op deze Governance is in 2023 de stuurgroep Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA) van start gegaan. Deze stuurgroep RPA werkt aan een Achterhoeks Ruimtelijk Perspectief en fungeert als integrerende tafel voor de provinciale trajecten van het Regioarrangement en het Ruimtelijk Voorstel. Daarnaast bespreekt de stuurgroep de ontwikkelingen over het landelijk gebied (provinciaal programma VLGG) om input te leveren richting het Bestuurlijk Overleg VLGG Achterhoek en Liemers. In de stuurgroep zitten 4 leden van de Achterhoek Board (provincie, twee wethouders en een ondernemer).

In onderstaande afbeelding is het organogram van de samenwerking opgenomen.

Regio Achterhoek vormt de juridische entiteit, daarom zijn de taken en de begroting van Regio Achterhoek in dit onderdeel opgenomen. Hieraan is ook de bijdrage in de organisatiekosten van Regio Achterhoek van de gemeenten en provincie gekoppeld. Dit programma en programma 4 Bedrijfsvoering en rente liggen dan ook ter besluitvorming voor aan de gemeenten. De programma's 2 en 3 zijn opgenomen om zicht te geven op de inhoud van de Achterhoekse samenwerking, deze programma's zijn informerend.

Wat willen we bereiken?

Te bereiken maatschappelijk effect Regio Achterhoek

De samenwerking in de Achterhoek richt zich op de ruimtelijk-economische agenda. De Visie 2030 is daarvoor het kompas. Kern is een sterke economie, uitgaande van de eigen kracht, inzet op open innovatie en ruimte voor experimenten. Met daarbij een uitstekend werk-, leer-, woon- en leefklimaat en gezonde Achterhoekers.

Belangrijke opgaven daarin zijn: zorgen voor voldoende arbeidskrachten, verhogen van de arbeidsproductiviteit, betaalbaar en betrouwbaar vervoer, een energie neutrale en circulaire Achterhoek, een passende woningvoorraad en een gezonde regio. Gezamenlijk nemen we verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak.

De opgaven en te bereiken doelen zijn belegd in de zes thematafels. In de Achterhoek Board komt dit integraal samen, worden de strategische lijnen uitgezet en nieuwe kansen en ontwikkelingen gesignaleerd. Samen met het algemeen bestuur zet de Board de lobbystrategie uiteen en geeft hier invulling aan.

Subdoelen en activiteiten Regio Achterhoek

Subdoelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	<ul style="list-style-type: none">• Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	<ul style="list-style-type: none">• Adviseren en faciliteren Achterhoek Board• Regisseren en faciliteren thematafels• Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur• Subsidiewerkzaamheden• Monitoring• Lobbywerkzaamheden• Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad

De Achterhoek Raad is drie keer bijeengekomen, in april, september en december. In april is voorafgaand aan de Achterhoek Raad -voor alle raadsleden- een informatiebijeenkomst gehouden over het Regioarrangement Achterhoek. In deze bijeenkomst gaf de provincie een toelichting op de aanleiding, achtergrond en doel van het arrangement. Dit als voorbereiding op de besluitvorming in de individuele raden later dit jaar. In september is gedeputeerde H. Witjes benoemd als lid van de Achterhoek Board. E. Birkenhäger en H. Tappel zijn in 2023 herbenoemd. De Achterhoek Raad heeft ingestemd met de conclusies uit de Gebiedsgerichte Verkenning N18 om een 2x2, 80 km/uur-variant (het aanvaardbaar alternatief) als nieuwe stip op de horizon te zetten. Ook heeft de Achterhoek Raad het uitvoeringsplan 2024 vastgesteld. Hierbij is wel een motie aangenomen om waar mogelijk de focuspunten in het Uitvoeringsplan 2024 e.v. SMART te formuleren.

Adviseren en faciliteren Achterhoek Board

Regio Deal

Op 23 januari bracht minister H. Bruins-Slot een werkbezoek om de Regio Deal af te sluiten. We hebben mooie projecten bezocht, de eindrapportage aangeboden en een overzichtsfilm gemaakt. Het bezoek was vooral ook een gelegenheid om haar te laten zien dat middelen in de Achterhoek

nodig blijven en goed besteed worden. Helaas heeft het niet mogen leiden tot een nieuwe Regio Deal in de vierde tranche. Na teleurstelling is de handdoek weer opgepakt. De contacten met het Rijk zijn geïntensiveerd en we zijn samen aan de slag gegaan om een nieuwe aanvraag in te dienen. Eind oktober hebben we deze aanvraag ingediend. Hierin zijn 11 springplanken opgenomen waaraan we willen werken. Deze zijn in nauw overleg met de thematafels tot stand gekomen.

Ruimtelijke opgaven: Ruimtelijk Perspectief Achterhoek en Regioarrangement

Voor de regie op de grote ruimtelijke opgaven is in januari 2023 de stuurgroep Ruimtelijk Perspectief Achterhoek van start gegaan. Deze stuurgroep RPA werkt aan een Achterhoeks Ruimtelijk Perspectief en fungeert als integrerende tafel voor de provinciale trajecten richting het Rijk zoals het Ruimtelijk arrangement, waarin afspraken over ruimtelijke keuzes moeten worden gemaakt. Ook wordt het Regioarrangement besproken en een vervolg gegeven richting gebiedsprogrammering. Daarnaast vindt in de stuurgroep afstemming en voorbereiding plaats voor het provinciaal programma VLGG (Vitaal Landelijk Gebied Gelderland) om input te leveren richting het BO-VLGG Achterhoek en Liemers.

In 2023 is veel tijd en aandacht besteed aan het opstellen van het Regioarrangement Achterhoek onder regie van de Provincie. Het Regioarrangement wordt voor 7 regio's in Gelderland opgesteld. Het Regioarrangement Achterhoek is in het najaar van 2023 voorgelegd aan de zeven gemeenteraden. De raden hebben kennis genomen van het Regioarrangement en unaniem ingestemd met het agenderende hoofdstuk voor de toekomst. Het Regioarrangement vormt een basis voor het provinciale ruimtelijke voorstel richting het Rijk.

In april heeft de stuurgroep RPA een consultatiebrief op de kaders voor het VLGG naar de provincie gestuurd. De gemeenten Lochem en Zutphen hebben medeondertekend, evenals de samenwerking rond water in Achterhoek.

Door alle ontwikkelingen, en de urgentie en het belang ervan, is het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek wat naar de achtergrond geschoven.

De Achterhoek won op 12 oktober 2023 de prestigieuze landelijke Eo Weijers prijsvraag voor landschapsonwerp met als thema: hoe brengen we de ruimtelijke opgaven samen in een landschap waarin we graag willen wonen in de toekomst? De Achterhoek is hiermee flink op de kaart gezet. Het winnende team genaamd Aardkundig Fundamentalisme vormt een prikkelende basis om te verbreden en te verdiepen naar een Achterhoeks model en bruikbaar zijn om tot een Ruimtelijk Perspectief voor de Achterhoek te komen. Voorafgaand aan de landelijke finale vond op 25 september de feestelijke regiofinale plaats en hebben de teams Aardkundig Fundamentalisme en Operatie Landschap een gedeelde eerste plaats gekregen. De combinatie van een regionaal verhaal gecombineerd met initiatieven van onderop maakt een sterke strategie richting uitvoering en past bij de Achterhoekse identiteit.

Lobby en externe contacten

Naast het werkbezoek van de minister is er op meerdere momenten ingezet op lobby. Zo is er een verkiezingsdebat georganiseerd t.b.v. de provinciale verkiezingen en is als formatiebrief een unieke beslisboom aangeboden aan de onderhandelende partijen en de nieuwe Provinciale Staten. Op 31 mei hebben wij het eerste Lentefestival in Den Haag gehouden. Deze nieuwe formule is zeer goed bevallen. Minister Hugo de Jonge was onze hoofdgast. Ook is er volop ingezet op een goede positie bij Th!nk East NL. Eind mei is het Memorandum Think East Netherlands door ons ondertekend. Met betrekking tot het rapport Elke Regio Telt! hebben we ervoor gezorgd dat onze voorzitter Mark Boumans aan het rondetafelgesprek in de Tweede Kamer deelnam. Zie verder onder lobby.

Projecten

De Achterhoek Board heeft zeven projecten goedgekeurd. Door de versnelling die eind vorig jaar is gemaakt en het niet kunnen sluiten van een nieuwe Regio Deal in 2023 is het aantal aanvragen vanuit projecten teruggelopen. Wel beschikken we nog over Provinciale middelen uit de Gebiedsopgave Achterhoek voor projecten die uiterlijk 31 december 2026 afgerond moeten zijn.

Vijf jaar Achterhoek Ambassadeurs

In de week van 25 t/m 28 september hebben wij ons houten jubileum gevierd. In deze week was de Achterhoekse finale van de Eo Weijersprijsvraag, een feestelijke Achterhoek Raad en Achterhoek Dag en een jubileumcongres met aansprekende sprekers op 27 september.

Regisseren en faciliteren thematafels

De thematafels werken aan het realiseren van de herijkte doelen die zijn opgenomen in de herijkte visie 2030. In de jaarstukken zijn deze nieuwe doelen opgenomen. Dit wijkt dus af van de doelen in de begroting 2023. De focus voor 2023 is opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2023. De voortgang is per thematafel beschreven bij Smart Economy en Smart Living.

Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur

Montferland

In oktober heeft de gemeente Montferland een verzoek tot toetreding tot Regio Achterhoek ingediend. Dit verzoek is met een positief advies voorgelegd aan de zeven gemeenteraden. Alle raden hebben dit verzoek in 2023 behandeld. Er zijn geen zienswijzen ingediend. In januari 2024 neemt het algemeen bestuur een definitief besluit over de toetreding van Montferland per 1 januari 2024.

Actualiseren regelingen

Door het dagelijks bestuur zijn alle regelingen tegen het licht gehouden en waar nodig geactualiseerd dan wel ingetrokken. Onder meer de organisatieverordening, instructie secretaris en meerdere financiële regelingen zijn opnieuw vastgesteld. Daarnaast is de samenwerkingsregeling Regio Achterhoek geactualiseerd vanwege de wijziging van de Wgr in 2022. De gewijzigde samenwerkingsregeling is in alle zeven gemeenteraden behandeld. Dit heeft geen zienswijzen opgeleverd. In 2024 kan de gewijzigde regeling (inclusief toetreding Montferland) definitief worden vastgesteld.

Tot slot heeft het dagelijks bestuur het beleid voor ongewenste omgangsvormen en integriteit vastgesteld.

Lobby en externe contacten

Naast het werkbezoek van de minister is er op meerdere momenten ingezet op lobby. Zo is er een verkiezingsdebat georganiseerd t.b.v. de provinciale verkiezingen en is als formatiebrief een unieke beslisboom aangeboden aan de onderhandelende partijen en de nieuwe Provinciale Staten.

Op 31 mei hebben wij het eerste Lentefestival in Den Haag gehouden. Deze nieuwe formule is zeer goed bevallen. Minister Hugo de Jonge was onze hoofdgast. Verder is onder coördinatie van de Duitslandcoördinatoren meegewerkt aan het voorbereiden van de EWRC in oktober. Zie verder onder lobby.

Overige punten

Op 27 januari, tijdens de SDG-dag in Winterswijk is het Memorandum Oost Nederland Münsterland ondertekend.

De jaarstukken 2022 en de programmabegroting 2024 zijn vastgesteld. Voor de raadsleden is twee keer een digitale toelichting aangeboden.

In januari was er een creatieve ontmoeting tussen het algemeen bestuur en de medewerkers van Regio Achterhoek.

In september was er een geslaagd college tweedaagse in Aken en Maastricht.

Subsidiewerkzaamheden

Zowel voor de Regio Deal als de Gebiedsopgave middelen (provincie) zijn de eind- en voortgangsrapportages opgesteld.

Voor de nieuwe LEADER periode (2023-2027) is de Lokale Ontwikkeling Strategie (LOS) ingediend en door de provincie goedgekeurd. Vanaf 2024 wordt de subsidieregeling opengesteld. Voor de Achterhoek is ruim 1 miljoen EU subsidie beschikbaar.

In november is onze aanvraag voor experimenteergebied kringlooplandbouw goedgekeurd door het ministerie van LNV. Hiermee is er € 900.000 beschikbaar voor de Achterhoek in 2023-2024.

Daarnaast zijn er diverse subsidieaanvragen gedaan bij provincie Gelderland rondom Wonen en Mobiliteit.

Voor 2023 is er een subsidieplafond vastgesteld. Daarnaast heeft het algemeen bestuur besloten dat eventuele Regio Deal middelen die vrijvallen (omdat projecten minder kosten maken of ingetrokken worden) worden toegevoegd aan het investeringsfonds. Op die manier blijven deze middelen beschikbaar voor projecten. De Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 zijn geactualiseerd en opnieuw vastgesteld, dit was nodig vanwege wijzigingen in staatssteunregels.

Voor het Verkeerskundig onderzoek grensoverschrijdende Snelle fietsverbinding Zevenaar-Doetinchem-Emmerich, is de regio LEAD partner voor een bijdrage vanuit Interreg VI. De Interreg VI aanvraag voor de Europees Doorlopende Leerlijn is goedgekeurd. Ook voor een Workshop t.b.v. het memorandum Oost Nederland- Münsterland is een interreg VI aanvraag goedgekeurd.

In de periode tot en met 31 december 2023 zijn er zeven projecten goedgekeurd. Door de versnelling die eind vorig jaar is gemaakt en het niet kunnen sluiten van een nieuwe Regio Deal in 2023 is het aantal aanvragen vanuit projecten teruggelopen. Wel beschikken we nog over Provinciale middelen uit de Gebiedsopgave Achterhoek voor projecten die uiterlijk 31 december 2026 afgerond moeten zijn.

Monitoring en Achterhoek Spreekt

In december is de vierde Achterhoek Monitor gepresenteerd in een congres bij De Storm. De monitor heeft een update gekregen met onder meer nieuwe accenten over Brede Welvaart. Verder zijn er contacten met het Datalab Go over samenwerking of verbinding bij onder meer circulaire economie, energietransitie en de woonmonitor.

Voor het opstellen van de Lokale Ontwikkeling Strategie (LOS) voor de LEADER aanvraag is een uitvraag gedaan bij het inwoner panel Achterhoek Spreekt. Hierop zijn 1934 reacties binnengekomen.

Het Achterhoekpanel is verder bevraagd over klimaat- en energiemaatregelen. Hierop zijn 2.050 reacties ontvangen.

Lobbywerkzaamheden

Regio Deal, 'Elke Regio Telt!'

Helaas hebben we geen nieuwe Regio Deal kunnen sluiten in de vierde tranche. Na de teleurstelling hebben we de contacten met het Rijk geïntensiveerd en zijn we vanaf april samen aan de slag gegaan om een nieuwe aanvraag in te dienen. Eind oktober hebben we deze aanvraag ingediend. Hierin zijn 11 springplanken opgenomen waaraan we willen werken. Deze zijn in nauw overleg met de thematafels tot stand gekomen.

We hebben zowel in de Regio Deal aanvraag als daarbuiten vol ingezet op een meer langdurige relatie met het Rijk en de contacten met departementen geïntensiveerd. Waarbij we - ook naar aanleiding van het rapport 'Elke Regio Telt!' - ingezet hebben op een stevige lobby. Dinsdag 20 juni zat Mark Boumans aan tafel bij de tweede ronde tafelsessie over het rapport Elke regio telt! en heeft

hij een goed betoog gehouden op basis van onze position paper. In de laatste week voor het reces vond het commissiedebat Elke Regio Telt plaats. Mark Boumans was hier namens de Achterhoek (en VNG) aanwezig.

Werkbezoeken en politieke contacten

Op 23 januari heeft minister Hanke Bruins-Slot een toer door de Achterhoek gemaakt in het kader van de afronding van de Regio Deal.

Op 4 maart is een onderzoek gepubliceerd door de NOS over de scheve verdeling in Nederland m.b.t. de politiecapaciteit. Hierin hebben we voorafgaand samen opgetrokken met Tweede Kamerlid Hanneke van der Werf.

Op 8 maart is in Zutphen in aanwezigheid van minister Hugo de Jonge de Woondeal Achterhoek getekend.

Op 12 mei was er een werkbezoek van Tweede Kamerleden Peter de Groot en Erik Haverkort in het kader van wonen.

Op 9 juni was Tweede Kamerlid Joba van den Berg onze gast bij Zorgcoöperatie Mariënveld in Oost Gelre.

Op 3 juli hebben Daniel Koerhuis en Erik Haverkort de Achterhoek bezocht om te spreken over de 7 miljoen euro die via de afgelopen begrotingsbehandeling voor de N18 is gereserveerd. Op 18 december hebben hierover een brief verzonden aan de Tweede Kamerleden. Ter voorbereiding op het MIRT-debat in de Tweede Kamer in januari.

Op 14 september heeft gedeputeerde Helga Witjes als nieuwe gebiedsgedeputeerde een werkbezoek aan de Achterhoek gebracht.

Op 18 september heeft minister Hugo de Jonge een werkbezoek aan de Achterhoek afgelegd in navolging op het Lentefestival.

Op 2 oktober hebben Judith Tielen en Erik Haverkort een werkbezoek aan de Achterhoek gebracht over zorg.

Op 25 oktober heeft de Staatscommissie voor demografische ontwikkeling een werkbezoek aan de Achterhoek gebracht. De commissie heeft van de regering de taak gekregen om mogelijke scenario's tot aan het jaar 2050 te onderzoeken.

Op 2 november was er een werkbezoek van Judith Tielen en Erik Haverkort over de samenwerking in de acute zorg, digitalisering en het datagedreven werken vanuit de zorg.

Op 3 november heeft DG Kees van der Burg (ministerie I&W) een werkbezoek aan de Achterhoek gebracht om in gesprek te gaan over publieke mobiliteit, mobiliteitshubs en de N18 corridor.

Op 28 november heeft DG Arne van Hout (ministerie BZK) een werkbezoek gebracht aan Bronckhorst en de Achterhoek.

Op 30 november hebben gedeputeerden Helga Witjes en Harold Zoet een werkbezoek aan de Achterhoek gebracht in het kader van het landelijke gebied.

Op 17 december hebben we een brief gestuurd aan de Tweede Kamercommissie I&W over de N18 ter voorbereiding op het MIRT debat in januari 2024.

Tweede Kamerverkiezingen

In de week na de officiële installatie van de Tweede Kamer hebben alle 150 Kamerleden een felicitatie vanuit de Achterhoek ontvangen, met daarbij een save the date voor het aankomende Achterhoeks Lentefestival op 19 juni, de papieren versie van onze Regio Deal aanvraag en een springtouw 'Hoger springen, krachtiger landen'.

Provinciale Statenverkiezingen

Op 2 maart hebben we samen met Regio8 het Achterhoekse verkiezingsdebat georganiseerd in Amphion. Alle lijsttrekkers waren aanwezig en de belangstelling was groot. In plaats van een klassieke lobbybrief hebben we in april de 'Achterhoekse beslisboom voor een triple AAA Gelders bestuursakkoord', aangeboden aan de formateur van de provincie Gelderland.

Lentefestival

Samen met de Feestfabriek en PA-adviseurs uit de gemeenten in de Achterhoek hebben we een succesvol Lentefestival gehad op 31 mei. Met affiches, polsbandjes, eetkraampjes, theater, interactieve programmaonderdelen zoals Woonopoly en wat nog meer bij een echt festival hoort. Hoofdthema was wonen, met de subthema's gezondheid, biobased bouwen en arbeidsmarkt. Er waren 17 Tweede Kamerleden en minister Hugo de Jonge trad op als hoofdgast van het festival.

Woningbouwimpuls Berkelland

Op 20 juni is vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken het goede nieuws naar buiten gebracht dat Berkelland als eerste plattelandsgemeente in Nederland een woningbouwimpuls van 2 miljoen euro in de wacht heeft gesleept. Er is qua lobby op alle fronten hard gewerkt aan dit resultaat.

Th!nk East NL

Th!nk East Netherland is het netwerk en platform waar in Oost-Nederland verband wordt samengewerkt aan innovatieve oplossingen voor een gezonde en duurzame toekomst. Met name voor de lobby en subsidies richting Brussel en ministerie van EZK. Er is een memorandum opgesteld dat eind mei is ondertekend. Zowel in de kerngroep, thematafels als de bestuurlijke regiegroep heeft 8RHK zitting genomen, waar we voorheen door andere regio's vertegenwoordigd werden. Op 6 juni vond de Th!nk East Netherlands Dag plaats, waarbij de 8RHK goed vertegenwoordigd was in de verschillende themagroepen.

EWRC

Van 9 t/m 12 oktober 2023 was de European Week of Regions and Cities (EWRC). Dit jaarlijks terugkerende netwerkevenement in Brussel is specifiek gewijd aan het Europees cohesiebeleid. Samen met de Duitslandcoördinatoren is het programma voorbereid. Waarbij de Regio een bijdrage levert aan de workshops Regionale Mobiliteitsconcepten en Skills & Arbeidsmarkt.

Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Wekelijks verschijnt onze algemene nieuwsbrief en periodiek de nieuwsbrieven van de thematafels. Onze nieuwsbrieven worden bovengemiddeld goed gelezen. Een goede score is 30%, wij zitten tussen de 40% en 50%.

In de Achterhoekse Courant hebben wij voor de zomer drie keer een artikel gepubliceerd over het thema Wonen in de Achterhoek. Dit om ons werk directer naar de inwoner te brengen. In september verscheen een betaalde content over ons vijfjarig jubileum en tien ambassadeurs die we daarvoor interviewden. In het kader van het vijfjarig jubileum zijn meerdere communicatieacties uitgezet; zoals de uitgave van een eigen 8RHK krant met daarin de tien interviews in uitgebreide versie, een overzichtsfilm van vijf jaar samenwerken en een ontwikkelde ansichtkaart met daarop een tekening van hoe de Achterhoek Raad de samenwerking typeert; om te verzenden naar contacten buiten de regio.

Maandelijks versturen we diverse persberichten over acties binnen of resultaten van de regionale samenwerking. Rondom de Eo Weijersprijsvraag werd nieuws goed opgepakt, zoals een langere nieuwsversie op het youtube kanaal van Omroep GLD.

De Achterhoek is een van de vier door het Rijk uitgekozen regio's, voor (free publicity) publicaties op Overheidvannu. <https://www.overheidvannu.nl/dossiers/in-de-regio>.

In februari is daar het artikel: Regiodeal Achterhoek: vliegwielen voor betere samenwerking met resultaat verschenen. En in juni over het lentefestival.

Belangrijke feiten over de Achterhoek -op basis van de Achterhoek Monitor- zijn op een uitvouwbaar visitekaartje overzichtelijk op een rij gezet. Handig voor onze bestuurders om bij de hand te hebben.

Sociale Media

Onze sociale mediakanalen worden goed gevolgd. Het aantal volgers stijgt nog steeds, met name op LinkedIn. Op LinkedIn hebben we bijna 6.000 volgers en op X 4.000. De interactie op LinkedIn is het hoogst en we scoren daarmee goed in 'corporate' nieuws zoals netwerkbezoeken vanuit het Rijk aan de Achterhoek, het Lentefestival, het winnen van de Eo Weijersprijsvraag of (logischerwijs) met berichten over samenwerking met vele anderen, zoals het Regioplan Achterhoek (gezondheid) en de samenwerking tussen de boeren-netwerken.

Marketingcampagne Onverwachte Hoek

2023 is het derde jaar dat Onverwachte Hoek loopt. In juli is besloten om nog 3 jaar door te gaan met de campagne. Onverwachte Hoek 2.0 zal starten in januari 2024 en heeft een looptijd tot 31 december 2026.

In maart is het jaarlijkse bestuursdiner gehouden. Tijdens dit diner is met bestuurders, ondernemers en organisaties gesproken over het wonen, werken en innoveren in de Achterhoek. Hierbij zijn mooie nieuwe verbindingen gelegd waar nieuwe projecten en ontwikkelingen voor de regio zijn ontstaan.

Met een select aantal partners is er een bezoek gebracht aan de Zwarte Cross om te kijken of een samenwerking tot de mogelijkheden behoort.

Er wordt samen met Stichting Smarhub verkend hoe we de gezamenlijke werkzaamheden en daarmee elkaar kunnen versterken. Denk hierbij aan het delen van data, wanneer een SmartHub talent uit de Smarhub doelgroep valt dat deze kunnen doorstromen naar de Onverwachte Hoek. Door het delen van data raken we de verbinding met de personen niet kwijt. Het is ook mogelijk om de vacaturebank te delen om zo een groter aantal vacatures een groter bereik te kunnen geven.

In het premium partnerschap met De Graafschap zijn we in 2023 het tweede seizoen ingegaan. We hebben ruim 40 partners voor wie we 6 evenementen hebben georganiseerd over onderwerpen die spelen op de verschillende tafels van 8RHK ambassadeurs met de focus op het thema van de campagne Werken, Wonen & Leven.

De campagne Onverwachte Hoek draait nog altijd op volle toeren. We bereiken de doelgroep.

Projecten Smart Governance

In totaal waren er eind 2023 6 projecten in uitvoering op dit onderdeel. In 2023 zijn er geen nieuwe projecten gestart.

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten is te vinden via www.8rhk.nl

Wat heeft het gekost?

Programma 1: Smart Governance	R 2022	B 2023 primair	B 2023 gewijzigd	R 2023
Lasten (A)	3.795.000	3.349.000	4.489.000	4.151.000
Baten derden (B)	1.946.000	544.000	1.623.000	1.331.000
Sub-totaal (B-A)	-1.849.000	-2.805.000	-2.866.000	-2.820.000
Bijdragen gemeenten en Provincie (C)	2.190.000	2.310.000	2.310.000	2.292.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	341.000	-495.000	-556.000	-528.000
Onttrekkingen reserves	907.000	771.000	832.000	745.000
Toevoegingen reserves	-1.248.000	-276.000	-276.000	-217.000
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

De volgende producten vallen onder dit programma:

- Achterhoek Visie 2030 en monitoring
- Lobby en communicatie
- Coördineren van subsidies en projecten
- Advisering algemeen en dagelijks bestuur, Achterhoek Board, Achterhoek Raad en thematafels
- Uitgaven en inkomsten Investeringsfonds
- Onvoorzien

Een nadere verdeling van baten en lasten naar kosten- en opbrengstensoorten is opgenomen op de volgende pagina.

Programma 1: Inwonerbijdrage	R 2022	B 2023 primair	B 2023 gewijzigd	R 2023
Bijdrage gemeenten in programma 1	6,72	7,12	7,12	7,05
Bijdrage provincie in organisatiekosten	1,60	1,64	1,64	1,64
Bijdrage provincie in investeringsfonds	0,53	0,55	0,55	0,55
Totaal inwonerbijdrage	8,85	9,31	9,31	9,24

Toelichting

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 528.000 onttrekking) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
onttrekking investeringsfonds (werkbudgetten)	-405.000	-333.000
onttrekking investeringsfonds (projecten)	-351.000	-336.000
toevoeging investeringsfonds	276.000	217.000
onttrekking reserve doorontwikkeling	-76.000	-76.000
Per saldo onttrekking reserves programma 1	-556.000	-528.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 18.000. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de werkbudgetten grensoverschrijdende activiteiten en strategische focus.

Specificatie van baten en lasten

De baten en de lasten uit de begroting van Regio Achterhoek zijn als volgt nader te specificeren:

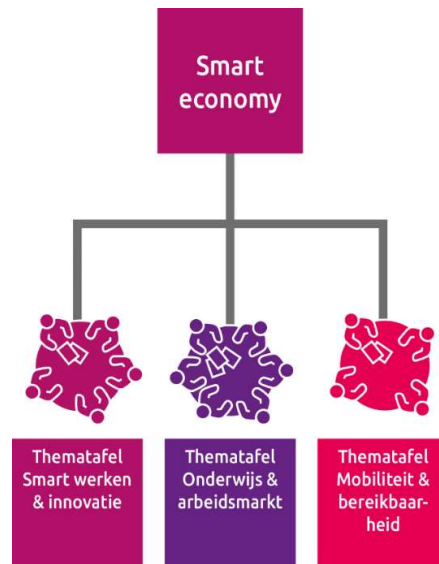
Specificatie baten derden	R2022	B 2023 primair	B 2023 gewijzigd	R 2023
Bijdrage gemeente en provincie investeringsfonds	237.000	276.000	276.000	218.000
Diverse opbrengsten (inclusief projecten)	1.692.000	268.000	956.000	723.000
Bijdrage uit voorziening wachtgelden	17.000	18.000	18.000	16.000
Ontvangen rente en doorbelaste kapitaallasten	91.000	15.000	549.000	628.000
Interne doorbelasting	372.000	343.000	740.000	740.000
Sub-totaal baten begroting	2.409.000	920.000	2.539.000	2.325.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-463.000	-376.000	-916.000	-994.000
Totaal baten programma 1	1.946.000	544.000	1.623.000	1.331.000

Specificatie Lasten	R2022	B 2023 primair	B 2023 gewijzigd	R 2023
Personeel loonsom	1.678.000	1.858.000	1.876.000	1.863.000
Wachtgelden	17.000	18.000	18.000	16.000
Kosten Maatwerk	41.000	41.000	29.000	28.000
Overige personele kosten	63.000	70.000	70.000	39.000
Inhuur derden	78.000	28.000	119.000	149.000
Kantoorkosten (huur, ICT, telefonie, etc.)	175.000	189.000	189.000	183.000
Bestuur	18.000	15.000	15.000	14.000
Lobby, communicatie, strategische focus	117.000	124.000	154.000	142.000
Uitgaven investeringsfonds (excl. eigen projecten)	520.000	350.000	405.000	333.000
Werkbudget grensoverschrijdende samenwerking	31.000	-	46.000	34.000
Projectkosten eigen projecten	1.036.000	664.000	1.478.000	1.262.000
Kapitaallasten	-	-	-	-
Onvoorzien	26.000	8.000	120.000	118.000
Transparante btw voorheffing	49.000	48.000	48.000	51.000
Rente en afschrijving	5.000	15.000	15.000	5.000
Sub-totaal exploitatie	3.854.000	3.428.000	4.582.000	4.237.000
Bij: Interne doorbelasting	372.000	343.000	740.000	740.000
Sub-totaal lasten begroting	4.226.000	3.771.000	5.322.000	4.977.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-431.000	-422.000	-833.000	-826.000
Totaal lasten programma 1 Smart Governance	3.795.000	3.349.000	4.489.000	4.151.000

Programma 2

Smart Economy

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Economy. Dit zijn Smart werken en innovatie, Onderwijs en arbeidsmarkt en Mobiliteit en bereikbaarheid. Per thematafel wordt weergegeven wat men wilde bereiken (conform de herijkte visie 2030) en wat men heeft bereikt. Hierbij zijn ook projectenoverzichten opgenomen. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is informierend en niet ter vaststelling.

2.1 Smart werken en innovatie

Wat willen we bereiken?

Technologische ontwikkelingen vragen om nieuwe organisatie- en verdienmodellen. Digitalisering en robotisering veranderen onze leef-, leer- en werkomgeving. Om de vergrijzende en ontgroenende Achterhoek verder tot bloei te brengen, zijn innovatieve oplossingen en smart toepassingen nodig die in economisch, sociaal en ecologisch opzicht waarde realiseren. Die oplossingen komen sneller tot stand in een open innovatiesysteem waarin overheden, ondernemers en onderzoeks- en onderwijsinstellingen samenwerken en de Achterhoekse bedrijvigheid, naoberschap en vakmanschap maximaal tot uiting komen.

Te bereiken maatschappelijk effect

3 % groei van de arbeidsproductiviteit en de agrosector.

Doelen Smart werken en innovatie

Doelen 2030	Streefwaarden (t.o.v. 2020)
De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.	Een jaarlijkse groei van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en agrosector, gemeten als toegevoegde waarde per medewerker per tijd.
De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie	Er zijn 35 kennisdeel- en businessclusters extra gevormd.
Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.	Er zijn 40 start ups en 20 scale ups begeleid in het ecosysteem.
De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.	40% van de deelnemende studenten aan Smart-Hub/Innovatiehubs komt van buiten de Achterhoek met 10% internationale achtergrond.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Open innovatie

De ambitie met het open innovatiesysteem is om ondernemers in staat te stellen om te innoveren en de regio in staat te stellen om innovatie via een strategische weg te ontsluiten. Om dit systeem effectief te laten functioneren, spelen ‘verbinders’ een belangrijke rol. Verbinders zijn mensen die op zoek gaan naar de (latente) vragen van ondernemers en hen in verbinding brengen met het juiste aanbod. In juni organiseerden wij onder de titel ‘verbinders laten zich kennen’ de eerste fysieke ontmoeting tussen alle verbinders uit het open innovatiesysteem. Samen bepaalden we de richting van de verdere uitbreiding van het verbindersnetwerk (‘organisch, waarbij de verbinders het tempo bepalen’) en maakten we werkafspraken over hoe we elkaar nog sneller bereiken in het doorverwijzen bij innovatievragen van ondernemers. We experimenteren hierin samen met de HAN, zodat we hierin ook zelf innovatief opereren.

Projecten in het kader van het open innovatiesysteem

Innovatiecentrum SmartHub Incubator Industry betrok de nieuwe plek, in huis bij CIVON als buur van de Netwerkplaats en ook de Ideeënfabriek. De aanvraag voor weer een jaar innovatiecentrum de Steck (Skills Academy Achterhoek-Liemers) is goedgekeurd.

Het project Startup in Residence, waarin startups en overheden met elkaar optrekken in maatschappelijke uitdagingen is opgestart en heeft op de 7 lopende uitdagingen meer dan 100 inschrijvingen ontvangen van startups uit heel Europa. Op 2 november vond de grote pitchdag plaats, waarna de uitdagingen daadwerkelijk werden opgepakt. Verder zijn binnen het open innovatiesysteem verschillende projecten, initiatieven en leerkringen tot stand gekomen die bijdragen aan het inventief vakmanschap en productie van de toekomst.

In het najaar van 2023 is het project 3D metaalpoeder zeven goedgekeurd. Dit is een initiatief van AT Techniekopleidingen, waar ook het project Additive Manufacturing wordt uitgevoerd. Bij de 3D metaalprinter wordt het metaalpoeder nu nog gezeefd met een eenvoudige zeef, wat veel tijd kost en weinig efficiënt is. Middels de nieuwe technologie die in het nieuwe project wordt toegepast, wordt verwacht dat het zeefproces veiliger, sneller en met minder materiaalverlies uitgevoerd kan worden.

Binnen het open innovatiesysteem wordt het verbindersnetwerk expliciet benut om het thema Artificial Intelligence (AI) verder te verkennen. Middels een zogenoemde ‘Roadshow AI’ zijn naast de

focussectoren van de thematafel SW&I, maakindustrie en agro, ook de sectoren bouw, onderwijs, zorg en dienstverlening betrokken. Onder aanvoering van de thematafel SW&I werken we in gezamenlijkheid aan een strategie op AI in de regio.

In de laatste maanden van 2023 is in het kader van de ambitie om ondernemers goed te faciliteren in hun innovatievraag, meegewerkt aan de landelijke actieagenda MKB dienstverlening in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken. De ambitie hierbinnen is om met een vraag-gestuurd stelsel van dienstverlening meer mkb-ondernemers te bereiken, te activeren en te ondersteunen om de juiste keuzes te maken om hun bedrijf toekomstbestendig te maken en te houden. De Achterhoek is uitgenodigd om samen met een aantal andere regio's een ontwikkelplan op te stellen om de landelijke actieagenda te vertalen naar de eigen regio. Het actieplan bestaat uit zes kanskaarten, de Achterhoek richt zich op kanskaarten 1) Laat ondernemerscommunities bloeien en 6) Verhoog de kwaliteit en bereik van regionale mkb-ondersteuning. In 2024 wordt verder gewerkt aan dit plan en zal bekend worden of en hoeveel middelen er beschikbaar komen vanuit EZ om het plan tot uitvoer te brengen.

Inventief vakmanschap en innovatief vermogen

SmartHub Development heeft voor 2023-2024 7 lopende leernetwerken op evenzoveel onderwerpen. Na het in kaart brengen van het bereik van digitaliseringsinstrumenten onder Achterhoekse ondernemers wordt nu toegewerkt naar een volgende stap: een strategie en aanpak om het brede MKB (dus naast de 'koplopers' ook het 'peloton') te bereiken. Dit is ook een van de springplanken in de aanvraag voor de Regio Deal.

Het project iShare is in 2023 goedgekeurd. Binnen het project worden innovatieve software-bedrijven verbonden en versterkt middels een tweetal sub-initiatieven:

1) Het digitale platform 'iSHARE' waarop de leden hun personeel en projecten slim kunnen delen tegen kostprijs. Feitelijk ontstaat er voor een werknemer eenzelfde effect als het hebben van een 'Achterhoekarbeidscontract' zonder de werkelijke juridische gevolgen en moeilijkheden. Men blijft in dienst van een lid, zodat deze verantwoordelijk blijft.

2) Het oprichten van een 'R&D Fieldlab' waarbij de lid-ondernemers ook het onderwijs betrekken en vervolgens kennis op gebied van Data science en AI de regio inbrengen.

Alles is gericht op samenwerken, elkaar versterken, meer uitdaging creëren voor werknemers en het behouden van medewerkers binnen de alliantie.

Crossovers met andere thema's

Op 8 december heeft de thematafel een strategiedag gehouden. Doel ervan was om de focus van de thematafel en rolneming van de leden scherper te krijgen. Dit krijgt in 2024 zijn vervolg.

Vanuit de maatschappelijke opgaven wordt verbinding gezocht met andere thematafels. Vanuit het gedachtegoed open innovatiesysteem en het thema AI worden verbindingen gelegd met de sectoren bouw, onderwijs en zorg. Vanuit het energievraagstuk, wordt de verbinding met de thematafel Circulaire Economie en Energietransitie gelegd. Om de krapte op de arbeidsmarkt tegen te gaan, wordt in samenwerking met de thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt de werkgroep arbeidsmarktpositionering gevormd en ondersteund.

Economische profilering

In het traject van verregaande samenwerking van de bestaande drie SmartHub-initiatieven (*Young Talent, Incubator Industry en Development*) zijn flinke stappen gezet. Er wordt gewerkt aan een gezamenlijke website, ook met partners ('Achterhoekse Etalage') en ook op events treden de initiatieven nu meer gezamenlijk op. Ook worden de kansen van een gezamenlijke 'menukaart' onderzocht voor lid-organisaties op weg naar het aflopen van de subsidies van de afzonderlijke initiatieven eind 2024 (Young Talent) en april 2026 (Incubator Industry), zodat er een nog sterker merk ontstaat voor het versterken van het economische profiel van de Achterhoek als aantrekkelijke en op innovatie en ontwikkeling gerichte (werk)regio. SmartHub is daarmee (samen met bijvoorbeeld

Onverwachte Hoek) 1 van de 10 ‘dragende projecten’ waarlangs we de inspanningen op het gebied van arbeidsmarktpositionering de komende periode verder stroomlijnen – dit in samenwerking met de Thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt.

Projecten Smart werken en innovatie

In totaal waren er eind 2023 10 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2023 zijn er 3 nieuwe projecten gestart:

Projecten	Korte omschrijving	Looptijd
SHII 2.0 Werkend ecosysteem toekomstbestendig maken	SHII heeft in de afgelopen drie jaar een werkend model opgezet als aanjager van startups, helemaal passend bij en gebruik makend van het Achterhoekse ecosysteem. Het project SHII 2.0 maakt een slag in de professionalisering van de begeleiding van startende ondernemers in de maakindustrie. SHII wordt daarmee als organisatie toekomstbestendig en de noodzakelijke startup cultuur in de Achterhoek wordt blijven verankerd.	april 2026
Skills Academy Steck	De Achterhoek innovatiever en duurzamer te maken door studenten, ondernemers en medewerkers te laten ontmoeten, onderwijzen en ondernemen.	Juni 2026
Leergang iShare	Het verbinden en versterken van innovatieve softwarebedrijven, middels een tweetal subinitiatieven: -Een digitaal platform ‘iSHARE waarop de leden personeel en projecten slim kunnen delen tegen kostprijs. -Het oprichten van een ‘R&D Fieldlab’, waarbij de lid-ondernemers ook het onderwijs betrekken en vervolgens kennis op gebied van Datascience en Ai de regio inbrengen zodat de Achterhoek beter wordt van dit concept.	Nov 2025

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten is te vinden via www.8rhk.nl.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2023 zijn gestart weergegeven.

Financiering projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	720.261	55.920	1.005.900	1.782.081

2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken?

In 2030 zijn vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer in evenwicht. Om deze ambitie te bereiken zullen we de kwantitatieve opgave binnen het scenario 'talent benutten' uit de Transitieatlas Beroepsonderwijs (2017) moeten realiseren. In totaal gaat het om het aantrekken van ruim 27.000 arbeidskrachten in de periode 2018-2025. Van deze groep moet ongeveer 7.000 universitair of hbo geschoold zijn, 14.000 mbo geschoold en 6.000 vmbo geschoold. Hierbij kiezen we de komende jaren expliciet voor de sectoren Techniek (waaronder naast de maakindustrie ook de bouw en logistiek vallen) en Zorg. Voor de overige sectoren worden de ontwikkelingen goed in de gaten gehouden en wordt zo nodig actie ondernomen.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 zijn vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer in evenwicht.

Doelen Onderwijs en arbeidsmarkt

Doelen 2030	Streefwaarden (t.o.v. 2020)
De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen.	In 2030 is het tekort aan vraag naar arbeidskrachten in de krapte sectoren teruggedrongen hiervoor ontwikkelen we ten minste 4 projecten. De uitgaande arbeidspendel is met 10 % afgenomen.
Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgoopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.	(Door-)ontwikkeling van tenminste 4 activiteiten waarbij leerlingen t/m 14 jaar in aanraking komen met techniek/technologie en zorg. Ontwikkeling 2 projecten ter bevordering van hybride docentschap binnen de krapte. Er functioneert een netwerk van vrouwen in techniek. Om-, her- en bijscholing van 2000 mensen naar of binnen kansrijke beroepen.
Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansengelijkheid is toegenomen.	De arbeidsparticipatie is toegenomen naar 75%.
Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen gericht op het oplossen van het tekort aan juist gekwalificeerd arbeidskrachten.	20% van het tekort aan arbeidskrachten wordt van buiten de regio aangetrokken.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Arbeidsmarktpositionering

Er is een inventarisatie gemaakt van de lopende initiatieven in de regio op het vlak van werven, binden en ontwikkelen. De bevindingen zijn gedeeld met de thematafel en de Board. Op basis van de werkzame principes binnen deze initiatieven en hoe ze zich tot elkaar verhouden kunnen we concluderen dat er al veel gebeurt. Komende periode werken we aan een plan van aanpak waarbij we verkennen hoe we lopende initiatieven elkaar kunnen versterken en hoe we in de toekomst zorgen dat initiatieven vanaf hun start beter verbonden zijn met lopende zaken in de regio, hiervoor is een opdracht uitgeschreven die door K plus V wordt uitgevoerd.

Leven lang ontwikkelen

Afgelopen periode is er vanuit een Leven Lang Ontwikkelen (LLO) en Inclusieve Arbeidsmarkt geïnvesteerd in de samenwerking binnen het Gelrepact. De twee regionale projecten Rode Loper 2.0 en de HR vouchers en het bovenregionale project Leercultuur in het MKB lopen vanuit deze samenwerking in onze regio.

In navolging van de Achterhoek is er een arbeidskracht-analyse gedaan in alle 6 Gelderse Arbeidsmarkt regio's. Deze analyses geven een goed inzicht, ook om te leren van elkaars kracht en zwakte. De cijfers van de Achterhoek hebben een update gekregen.

De regionale samenwerking loopbaanontwikkeling gaan we versterken door ontschot samen te werken. Hiervoor is een kwartiermaker aangesteld om te komen tot een servicepunt loopbaanontwikkeling Achterhoek. Met onze aanpak sluiten we aan bij Rijksontwikkelingen voor de Regionale Werkcentra (RWC), maar behouden we onze couleure locale.

Het project Opijver is op dit moment zo succesvol dat er extra middelen beschikbaar zijn gesteld om het project niet stil te laten vallen. Samen met Twente, de landelijke organisatie De Buitenboordmotor (deze organisatie werkt aan systeemdoorbraken ter bevordering van het overstappen van baan naar baan, van sector naar sector) en de Stedendriehoek voeren we lobby in Den Haag voor regionale opleidingsfondsen. Op dit moment zijn we gezamenlijk met het Rijk in gesprek over het vorm geven van een pilot om inkomensval te dempen. De doorontwikkeling rondom Opijver is meegenomen in de nieuwe Regio Deal aanvraag.

Regulier opleiden

Onderwijs dicht bij de arbeidsmarkt, of de arbeidsmarkt dicht bij het onderwijs. Hierbij hebben we voor ogen dat de arbeidsmarkt beter verknoopt raakt met het onderwijs. Er is verkend via welke wegen we het beste de vraagstukken vanuit de arbeidsmarkt naar de scholen kunnen brengen. Deze vraag wordt samen met het bestuur van Profijtscholen verder uitgewerkt.

De Interreg aanvraag voor de Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) is toegekend en we zijn van start gegaan met een scholenmakelaar.

Het laatste jaar van het Techniekpact is ingegaan. We hebben o.a. de Week van de Techniek en de Techniekdag kunnen borgen binnen een aantal STO (Sterk Techniek Onderwijs) regio's. We inventariseren waar we een doorontwikkeling kunnen maken, naar aanleiding hiervan verkennen we of er aanvullende planvorming nodig is vanaf 2024. In 2023 waren de week van de Techniek en de Techniekdag weer zeer succesvol.

Er wordt gewerkt aan een pilot die jongeren via een app een realistisch beeld moet geven van organisaties in hun directe omgeving, welke functies je daar treft en welke opleidingen leiden tot deze functies (The Metaverse i.c.m. TechTok).

Inclusieve Arbeidsmarkt

Vanuit het in 2022 vastgestelde uitvoeringsplan Inclusieve Arbeidsmarkt hebben we via verschillende kanalen geprobeerd het Onbenut Arbeidspotentieel te bereiken. En kijken we hoe deze doelgroep kan participeren op de arbeidsmarkt. Gebleken is dat inclusieve technologie een van de middelen is die helpend is om deze groep mensen inzetbaar te maken op de arbeidsmarkt. Daarnaast wordt binnen het uitvoeringsplan inclusief gewerkt aan 8 sectorale leerlijnen om deze groep goed naar de arbeidsmarkt te begeleiden. Er is hiervoor een kwartiermaker aangesteld.

Het project Digivaardige Achterhoekers heeft een no-go advies gekregen om door te gaan naar fase 2. Het kon niet de gewenste KPI's naar tevredenheid aanleveren. Fase 1 van het project wordt afgerond, tevens wordt verkend hoe we het vergroten van digivaardigheid voor Achterhoekers opnieuw op kunnen bouwen.

Bovenregionale samenwerking

Binnen het Gelrepact werken we bovenregionaal goed samen met de andere Gelderse Arbeidsmarktregio's. Er wordt momenteel verkend hoe deze samenwerking na juni 2024 gecontinueerd kan worden. Samen met Twente werken we aan de Euregionale Doorlopende Leerlijn, waarvoor Interreg VI subsidie is ontvangen. Vanuit de Achterhoek trekken we het onderdeel scholenmakelaar. Samen met de HAN, Saxion en Radboud universiteit sluiten we aan bij de nationale groeifondsen. Samen met de Liemerse Ambassade willen we de grensoverschrijdende onderwerpen nog beter oppakken. Hiervoor hebben we samen met de Honorair Consul en Euregio een inventarisatie gemaakt.

Projecten Smart Onderwijs en Arbeidsmarkt

In totaal waren er eind 2023 9 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2023 is er 1 nieuw project gestart:

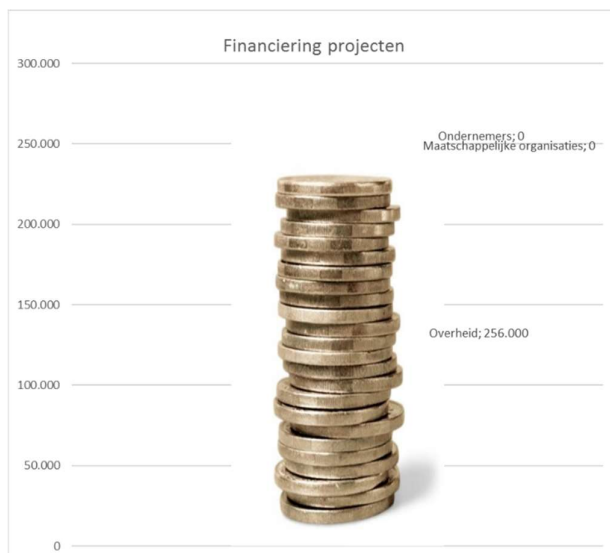
Projectnaam	Korte omschrijving	Looptijd
Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) - Scholenmakelaar	INTERREG VI project van gemeente Enschede, Duitse partners en 8RHK Ambassadeurs. Het project draagt bij aan de grensoverschrijdende samenwerking op het vlak van het verbeteren van de doeltreffendheid en inclusiviteit van de arbeidsmarkten en de toegang tot hoogwaardige werkgelegenheid door de ontwikkeling van sociale innovatie infrastructuur. Er wordt een aantal instrumenten ingezet, waaronder een scholenmakelaar om partnerschappen tussen scholen aan beide zijden van de grens te creëren.	t/m 2026

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten is te vinden via www.8rhk.nl.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2023 zijn opgestart weergegeven.

Financiering projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	256.000	0	0	256.000

2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid

Wat willen we bereiken?

In 2030 is er energieneutraal, betaalbaar en betrouwbaar vervoer voor iedereen die zich vanuit, naar en door de Achterhoek wil verplaatsen. Hiervoor moeten zowel de hoofdinfrastructuur als de regionale en lokale infrastructuur kwalitatief en kwantitatief op orde zijn. Het is de bedoeling dat reizigers hun reis straks eenvoudig kunnen plannen via telefoon en internet. En idealiter zijn er in de Achterhoek geen belemmeringen meer voor reizigers en vervoerders tussen Nederland en Duitsland.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 is er energieneutraal, betaalbaar en betrouwbaar vervoer voor iedereen die zich vanuit, naar en door de Achterhoek wil verplaatsen.

Doelen Mobiliteit en bereikbaarheid

Doelen 2030	Streefwaarden (t.o.v. 2020)
De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd	Een daling van 60% van de CO2-uitstoot (t.o.v. 1990) veroorzaakt door verkeer en vervoer in de Achterhoek. Een groei van het aantal laadpalen en toewerken naar een dekkend netwerk conform de prognoses van ElaadNL. Een groei van het aantal duurzame modaliteiten in de Achterhoek
De infrastructuur is robuust en toegankelijk waardoor de bereikbaarheid van en in de Achterhoek is toegenomen.	Een verlaging van de gemiddelde filedruk / doorstroming van de A12, A18 en N18. Een hogere klanttevredenheid van het openbaar vervoer in de Achterhoek.
Door de inzet van digitalisering en deelcultuur zijn er slimme vervoersvoorzieningen.	Een groei van het aantal duurzame deelmodaliteiten en het toewerken naar een dekkend netwerk. Een groei van het aantal (actieve) gebruikers deelfervoer en gebruikers van de GAON-app.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Duurzaam

De afgelopen periode is nader ingezet op de energievraag op bedrijventerreinen (met de focus op logistiek), de ontstane netcongestie en hoe (als dat mogelijk is) hier slimme en creatieve oplossingen kunnen worden gevonden. Tegelijkertijd wordt binnen deze projectgroep de uitrol van publieke en semi-publieke laadpalen gecoördineerd. Afstemming en coördinatie vindt plaats in de werkgroep Duurzame Mobiliteit. De werkzaamheden van deze werkgroep zijn tot in ieder geval eind 2024 geborgd. Na 2024 is het de bedoeling de doelen up te daten, maar de samenwerking in de werkgroep voort te zetten. De komende jaren blijft dit een grote opgave.

De mobiliteitsmakelaars hebben de afgelopen periode hun werkzaamheden voortgezet om duurzaam reizen bij werknemers en werkgevers te stimuleren. Zo hebben zij diverse actieplannen opgesteld. Hierin worden in samenwerking met de ondernemers concrete acties in een plan van

aanpak opgesteld om tot duurzamer woon-werkverkeer te komen, alsook de algemene werkprocessen duurzamer in te richten.

Betrouwbaar en Robuust

De projectgroep N18 heeft de gebiedsgerichte verkenning N18 met het onderzoeksbureau RHDHV uitgevoerd en bestuurlijk besproken. De conclusies hebben we met de Achterhoek Raad besproken en de Raad heeft een nieuwe stip op de horizon gezet en is akkoord met het plan van aanpak voor de komende periode. Simultaan aan dit traject hebben we richting het Rijk gelobbyd om middelen te verkrijgen voor verbeteringen op de N18. Met name op het gebied van verkeersveiligheid. De komende periode wordt verder ingezet op deze lobby en het opstellen van een corridoraanpak/werkagenda. Bij het opstellen van de agenda wordt nadrukkelijk de koppeling gelegd met overige ruimtelijke opgaven rondom fietsverbindingen, hubs, woningen en bedrijventerreinen. Op de korte termijn gaan we met het Rijk over deze aanpak/agenda in gesprek.

We hebben als regio een visie op het OV-netwerk opgesteld. Deze visie hebben we als bijlage meegestuurd bij onze input op het Programma van Eisen van de OV Concessie naar de provincie Gelderland. Met de provincie Gelderland en het ministerie van I&W zijn we in gesprek over de vormgeving van Publieke Mobiliteit. Dat is de efficiëntere en dynamischere vorm van het OV zoals wij dit in de visie op OV hebben verwerkt (het slim en efficiënt combineren van MaaS, OV, doelgroepenvervoer, ritdelen, overige taxi-vormen). Beide partners zijn enthousiast en willen dit de komende periode nader vormgeven. Ook willen we op de korte tot middellange termijn aan de slag met concrete projecten die we met behulp van de Regio Deal middelen kunnen gaan initiëren.

In de projectgroep Snelle Fietsverbinding Emmerich – Doetinchem – Zevenaar, werken we met de gemeenten Doetinchem, Montferland, Zevenaar, Stadt Emmerich, de GMR, provincie Gelderland en de regio Achterhoek aan de verkenning van dit tracé. Elke partner levert een cofinancieringsbijdrage om deze verkenning uit te voeren. Begin 2024 hebben we een onderzoekspartner gekozen die de verkenning gaat uitvoeren.

Daarnaast worden momenteel twee andere verkenningen voor de Snelle fietsverbindingen: Doetinchem-Varsseveld-Lichtenvoorde-Groenlo en Lichtenvoorde-Aalten-uitgevoerd. Medio 2024 moeten de verkenningen zijn afgerond.

De eerste rurale Hub in Lichtenvoorde is in de afgelopen periode bijna voltooid. Daarnaast zijn de mobiliteitsmakelaars en de procesbegeleider Slimme Mobiliteit in gesprek met het Slingeland Ziekenhuis om gezamenlijk uit te zoeken hoe de nieuwe locatie van het ziekenhuis als hubfunctie kan gaan dienen en wat ervoor nodig is om dit goed te combineren met het OV, fietsinfrastructuur, weginfrastructuur en onze Gaon-aanpak.

Slim

De communicatiecampagnes voor de Gaon-app en de scholieren- studentenaanpak zijn bijna volledig vormgegeven en kunnen eind Q1 2024 worden uitgevoerd. Uiteindelijk zijn deze communicatiecampagnes onderdeel van een campagne die op de langere termijn gedragsverandering bij de gebruiker en de nog niet-gebruiker moet stimuleren. De diverse werkzaamheden van de mobiliteitsmakelaars zijn hier aan gelinkt.

De digitaliseringsopgave Mobiliteitsdata Achterhoek Fase 3 is bijna geheel afgerond. De borging van de opgave vergde nog extra aandacht en is hierdoor verlengd. De werkzaamheden rondom de digitaliseringsopgave worden ook uitgebreid. Dit wordt door het Rijk opgelegd, vanwege Europese afspraken rondom het digitaal inzichtelijk maken van diverse data. Hierover zijn we met de provincie in gesprek. De bedoeling is dat de uitbreiding in de regionale werkgroep wordt opgepakt en gecoördineerd.

Projecten Mobiliteit en bereikbaarheid

In totaal waren er eind 2023 8 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2023 zijn 2 nieuwe projecten gestart:

Projecten	Korte omschrijving	Looptijd
Slim en schoon voor scholieren en studenten	Het uitvoeren van een regionaal uitvoeringsplan Slimme en Schone Mobiliteit met daarin de volgende activiteiten: Onderdeel 1: Verkenning van Snelle Fietsverbindingen Onderdeel 2: Aanpak scholieren en studenten op het gebied van MaaS Onderdeel 3: Verkenning Mobiliteit over de Grens.	juni 2024
Digitalisering mobiliteitsdata 2023	Het verzorgen van het op orde brengen van de drie data items (Maximumsnelheden, Evenementen, fietsdata) bij de 7 gemeenten in de Regio Achterhoek. Het inrichten van de procesbegeleiding voor de Digitaliseringsopgave in de Regio Achterhoek vanaf 1 januari 2024 bij de gemeente Doetinchem.	juni 2024

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten is te vinden via www.8rhk.nl.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2023 zijn opgestart weergegeven.

Financiering projecten

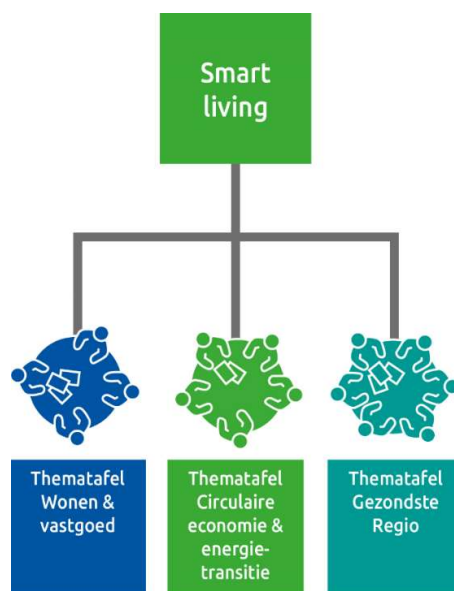
	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	126.250	0	0	126.250

Programma 3

Smart Living

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Living. Dit zijn Wonen en vastgoed, Circulaire economie en energietransitie en de Gezondste Regio. Per thematafel wordt weergegeven wat men wil bereiken (conform de herijkte visie 2030) en wat men heeft bereikt. Hierbij zijn ook projectenoverzichten opgenomen. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is informierend en niet ter vaststelling.

3.1 Wonen en vastgoed

Wat willen we bereiken?

De score voor leefbaarheid in de Achterhoek blijft minimaal op het gemiddelde van een 7,8. We willen een woningvoorraad die meebeweegt met de demografische ontwikkelingen en die kwalitatief en kwantitatief voldoet. Een aantrekkelijke en passende woningvoorraad is ook belangrijk voor het behouden en aantrekken van arbeidskrachten. We willen leegstand voorkomen en ruimte bieden aan nieuwe en bijzondere manieren van wonen. De verbinding tussen wonen, werken en aspecten als cultuur, recreatie, voorzieningen en sociale cohesie willen we versterken.

Te bereiken maatschappelijk effect

De score voor leefbaarheid in de Achterhoek blijft minimaal op het gemiddelde van een 7,8.

Doelen wonen en vastgoed

Doelen 2030	Streefwaarden (t.o.v. 2020)
De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig (op duurzame wijze energiezuiniger gemaakt, deels afgekoppeld van gas en meer levensloopbestendig).	Het energielabel-niveau van de Achterhoekse woningvoorraad is verbeterd. Het aandeel toekomstbestendige woningen in de woningvoorraad is toegenomen.
Er zijn voldoende nieuwe (betaalbare) woningen verantwoord en adaptief met zo veel mogelijk circulaire bouwmethoden toegevoegd.	Er worden meer circulaire en biobased materialen toegepast in zowel nieuwbouw als verbouw. Er zijn meer betaalbare woningen gerealiseerd (sociale huur, midden-huur en goedkope koop).
In de periode 2023 – 2026 is een versnelling in de woningbouwproductie ingezet.	De regionale bouwproductie is toegenomen. Het bereiken van een krapte-indicator die past bij een gezonde woonmarkt. De zoektijd in de huurmarkt is afgenomen.
(Leegstaand) vastgoed is daar waar mogelijk getransformeerd naar wonen.	
Er zijn innovatieve en duurzame manieren van wonen en bouwen ontwikkeld en gerealiseerd.	

Wat hebben we gedaan en bereikt?

De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig.

De grootste uitdaging van verduurzamen ligt bij de particuliere woningbezitters. De corporaties in de Achterhoek zijn sterk aan het verduurzamen en zullen over een aantal jaren hun portefeuille verduurzaamd hebben. De particuliere woningbezitter is echter lastig bereikbaar en minder snel in de omstandigheden of geneigd om te verduurzamen. Dit is ook de reden dat de one stop shop (onderdeel van de baanbrekende aanpak) verlenging heeft gekregen vanuit de thematafel. Tevens komen zij uit de pilotfase en gaan zij nu over tot het creëren van massa; meer wijken in een sneller tempo behandelen met de lessons learned vanuit de pilotfase in ogenschouw nemend. Uiteraard doet de Achterhoek ook mee met het Nationale Isolatie Programma. Een plan van aanpak waarbij de subsidies vanuit het Energieloket Achterhoek worden doorgezet naar de inwoners ligt ter goedkeuring bij de individuele gemeenten.

Inmiddels is ook een regionale aanpak voor energie armoede in uitvoering door het Energieloket Achterhoek. Sinds de start van deze campagne zijn hierdoor al ruim 1.000 huishoudens concreet geholpen met advies, kleinschalige maatregelen en vervanging van verouderd witgoed. Vanaf 2024 krijgt de regionale aanpak van huishoudens met energiearmoede een structureler karakter. Gemeenten en Energieloket Achterhoek bereiden op dit moment een driejarige aanpak voor.

Als aanvulling op de aanpak met de bespaarcoach wordt de inzet van de FIXbrigade onderzocht. In de regel installeert de fixer maatregelen waarvoor gereedschap, bepaalde kennis en (technische) vaardigheden zijn vereist. Denk hierbij aan CV waterzijdig inregelen of het ophangen van isolerende gordijnen. Op dit moment wordt de opzet hiervan binnen de regio onderzocht in samenwerking met fixbrigade Nederland.

Voldoende nieuwe (betaalbare) woningen met zoveel mogelijk circulaire bouwmethoden

Begin 2023 is de regionale woonagenda door de 7 gemeenten vastgesteld en de woondeal Achterhoek ondertekend. Hiermee is de visie duidelijk geworden over hoe onze regio de aankomende jaren omgaat met de woonopgaaft in de breedste zin van het woord. Deze stukken

bevatten voornamelijk doelen en ambities. Om hier verder invulling aan te geven zijn trekkers benoemd op de verschillende programmalijnen en is binnen elke programmalijn een start gemaakt met een uitvoeringsprogramma.

De thematafel is op werkbezoek geweest bij een woningfabriek in Heerenveen. In deze fabriek worden betaalbare woningen gerealiseerd. Bij het bezoek is aan de orde gekomen dat industriële/conceptuele bouw een ander proces en een andere blik van de opdrachtgevers (vnl. gemeenten en corporaties) vraagt. Om de visies en belangen van beide partijen op elkaar af te stemmen is een traject met vertegenwoordigers van deze partijen gestart. Hierbij is hernieuwd opdrachtgeverschap hét thema. Wat is ervoor nodig vanuit beide partijen om ervoor te zorgen dat conceptueel bouwen in grotere schaal van de grond komt.

Afgesproken is om vanuit minimaal drie gemeenten (permanente) locaties te bundelen en een gezamenlijke uitvraag te doen met als doel betaalbare conceptwoningen die voldoen aan het bouwbesluit te realiseren, uiterlijk in 2025. Hierbij is de prijs (max. €250.000) leidend, de opdrachtnemer willen we zo min mogelijk beperken in zijn aanbod, omdat we ons realiseren dat er voor conceptwoningen andere variabelen zijn dan bij traditionele bouw. Op dit moment wordt het project verder uitgewerkt en beraden de gemeenten zich op beschikbare locaties.

De verschillende leden van de thematafel zijn individueel bezig met plannen en realisatie van flexwoningen. Oude IJsselstreek heeft met succes een uitvraag gedaan voor 50 flexwoningen, die fabrieksmatig gebouwd zullen worden door geWOONhout in Wehl. Berkelland gaat in 2024 circa 90 flexwoningen plaatsen. Gemeente Doetinchem doet mee met het landelijke Flexcity project. Belangrijk onderdeel hiervan is het onderzoek naar het mogelijk maken van een fysieke herplaatsingsgarantie door het Rijk. De Achterhoek wacht dit onderzoek met belangstelling af en besluit dan of zij verder werk wil maken van onderlinge garantstelling voor elkaars flexwoningen.

Samen Biobased bouwen heeft een succesvolle beweging in gang gezet. Contact met de projectleiders en de thematafel is nauw. Begin 2023 is gestart met het aanhalen van de banden met de gemeenten. Zij moeten een prominentere rol spelen in deze thematiek om het verder te versnellen. Inmiddels is een eerste bijeenkomst specifiek voor gemeenten georganiseerd door CirkelRegio, Samen Biobased Bouwen en 8rhk samen. De opkomst was met 40 deelnemers goed en alle gemeenten waren vertegenwoordigd. De bedoeling is een programma over Toekomstbestendig Bouwen te ontwikkelen voor en door gemeenten. Hierbij is ook RVO betrokken, zij gaan ondersteuning bieden bij het programma en ook bij de ontwikkeling van een biobased conceptwoning voor woningcorporaties.

Versnelling woningbouwproductie

Vanuit de thematafel is er een werkgroep die zich bezighoudt met 'Van dromen naar doen'. Kern van hun inzet is: hoe gaan we onze ambities omzetten in acties. Dit heeft geleid tot concrete acties en een verandering van de gesprekken aan de thematafel. Gesprekken worden nu concreter en inhoudelijker gevoerd (op het gebied van locaties, problematieken en thema's). Dit leidt tot concrete versnelling van woningbouw. Daarnaast hebben alle gemeenten hun (potentiële) nieuwbouwlocaties in kaart gebracht en gedeeld met de andere gemeenten. Dit om elkaar te ondersteunen waar nodig en mogelijk. Ook worden aan de thematafel de ervaringen met elkaar gedeeld door steeds één lid aan het woord te laten over de lokale uitdagingen en oplossingen.

De uitkomsten van het traject 'Van dromen naar doen' zijn opgenomen in de uitwerking van programmalijn één van de Regionale Woonagenda, vergroten woningvoorraad en versnelling productie. In de Achterhoek Raad van 25 september is dit zogenaamde 10 puntenplan toegelicht, samen met de voortgang op de andere 3 programmalijnen. Zo komen er Bouw- en Doedagen in de Achterhoek en wordt er gewerkt aan een flexpool voor ambtenaren.

Transformatie leegstaand vastgoed

Het transformeren van leegstaand vastgoed (vooral in kleine kernen) is van grote toegevoegde waarde voor de leefbaarheid van onze kernen. Vaak hebben deze projecten een grote onrendabele top. Rijksmiddelen worden voornamelijk ingezet voor grotere projecten. Hier is vanuit de thematafel tegen geageerd. Gesprekken met het ministerie hebben ervoor gezorgd dat er openingen zijn gecreëerd en gemeente Berkelland met succes een Woningbouwimpuls aanvraag heeft gedaan voor 351 woningen.

Hierop voortbordurend zijn gesprekken geopend tussen RVO en meerdere Achterhoekse gemeenten om te kijken of het mogelijk is een Achterhoekse WBI-aanvraag te doen.

Leegstaand vastgoed kan ook goed worden getransformeerd naar nieuwe vormen van wonen, waarbij woningen meer worden gedeeld. Ook in de Achterhoek is deze trend naar 'het nieuwe wonen' duidelijke aanwezig. Dit heeft te maken met betaalbaarheid, het tegengaan van eenzaamheid of meer in contact met de natuur willen leven. Woonvormen waarin je zorg draagt voor elkaar, spullen deelt (gereedschap, wasautomaat), een gezamenlijke moestuin hebt en duurzaam/energie neutraal leeft, winnen daarom aan populariteit. In de laatste, zeer druk bezochte én bekeken Meet Up over woningnood in de Achterhoek op 22 juni onderzochten we nieuwe woonvormen. Er is een enquête uitgezet en de uitkomsten ervan worden nu verwerkt.

Overige Activiteiten

In februari 2023 is een brede start geweest rond het thema huisvesting arbeidsmigranten. Ongeveer 100 geïnteresseerde stakeholders uit de regio waren aanwezig. Naar aanleiding van deze sessie is er een projectleider huisvesting arbeidsmigranten aangesteld. Deze projectleider heeft als doel om in 2023 te komen tot een regionaal beleid op dit gebied en het stimuleren en verder helpen van concrete projecten.

Voor het thema wonen, welzijn en zorg is een projectgroep aan de slag gegaan met de ontwikkeling van een regionale visie. Hierbij wordt ondersteuning geboden vanuit Platform 31. Inmiddels is een vertegenwoordiging van de VVT organisaties aangeschoven bij de thematafel, zij zal aansluiten wanneer het thema wonen en zorg op de agenda staat.

Projecten Wonen en vastgoed

In totaal waren er eind 2023 14 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2023 zijn er geen nieuwe projecten gestart.

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten is te vinden via www.8rhk.nl.

3.2 Circulaire economie & energietransitie

Wat willen we bereiken?

In 2030 wekt de Achterhoek haar eigen energie op, is afval een grondstof geworden en is er meer biodiversiteit door minder emissies. Met deze ambitie groeit de Achterhoek uit tot de schoonste regio van het land. In 2030 wordt afval niet langer als een probleem of als een kostenpost gezien, maar als een nuttige grondstof. Energie wordt duurzaam opgewekt en bij het gebruik ervan staat besparing centraal. We verminderen emissies en creëren zo ruimte voor een grotere biodiversiteit. Ook voor (agrarische) bedrijven is dit interessant om nieuwe, circulaire verdienmodellen te kunnen ontwikkelen.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 wekt de Achterhoek haar eigen energie op, is afval een grondstof geworden en is er meer biodiversiteit door minder emissies.

Doelen Circulaire economie en energietransitie

Doelen 2030	Streefwaarden (t.o.v. 2020)
De Achterhoek ontwikkelt en implementeert oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en om zelfvoorzienend te worden.	Regionaal wordt 40% duurzame energie opgewekt, en uiterlijk in 2050 is de regio energieneutraal.
De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw door hoogwaardig benutten en gebruik van (bio)grondstoffen en biomassa en recycling van reststromen.	
Bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties transformeren hun (bedrijfs)processen en gaan efficiënter om met (primaire) grondstoffen.	Gebruik van primaire grondstoffen is t.o.v. 2010 met 50% verlaagd o.a. door toepassen van lokaal geproduceerde biograndstoffen in bouw & infra
In de gebouwde omgeving en infrastructuur zijn (hernieuwbare) grondstoffen efficiënter benut, worden hergebruikt en de levensduur verlengd.	
Broeikasgasemissies CO2 en stikstof zijn gereduceerd en dragen door innovaties bij aan toename van de biodiversiteit.	Broeikasgasemissies door CO2 zijn teruggebracht met 60% (t.o.v. 1990) en emissies van stikstof en ammoniak zijn door kringlooplandbouw substantieel gedaald. De biodiversiteit is toegenomen.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Energietransitie

Voor het energievraagstuk van bedrijven en bedrijventerreinen is een project gestart om de situatie in energieopwekking en energieverbruik van bedrijven en op de bedrijventerreinen in kaart te brengen. Om de beschikbare netcapaciteit optimaal te benutten, en slimme energiesystemen te ontwikkelen. In de tweede helft van het jaar zijn de eerste pilots gestart op een tweetal werklocaties. Deze aanpak wordt in samenhang met onder andere de RCT-makelaars uitgevoerd, die bedrijven van direct advies kunnen voorzien bij verduurzamings- en continuïteitsvraagstukken als gevolg van onder andere netcongestie. Een uitwerking voor de prioritairere terreinen, om aan (collectieve) oplossingen te werken volgt in het nieuwe jaar. De uitwerking is een cross over met Thematafel Smart werken & Innovatie.

Gemeenten hebben het Akkoord van Groenlo geactualiseerd en werken aan een uitvoeringsagenda. Dit is aan de thematafel toegelicht met als doel om in 30-verband bij te dragen aan de uitwerking. Het project One-Stop-Shop om woningen te verduurzamen is geëvalueerd en wordt vervolgd. Agem heeft een interessant netwerk bij elkaar gebracht tijdens het Agem Inspiratiecongres. Het zelfleveringsmodel en de pilot i.s.m. Coöperatie BioZon zijn aansprekende successen, die concrete aanknopingspunten bieden om regionaal breder in te zetten, waarbij gebruik wordt gemaakt van het landelijke netwerk. Het Eco accu storage project, voor opslag van (duurzaam) opgewekte energie heeft 3 casussen opgeleverd. Bovenstaande ontwikkelingen zijn relevant gezien de uitdaging van netcongestie om tot lokale en vooral slimme oplossingen te komen, binnen de mogelijkheden van het elektriciteitsnet zolang die capaciteit niet structureel is vergroot. Via het panel Achterhoek Spreekt is dit najaar onderzoek gedaan naar klimaat- en energemaatregelen bij inwoners in de Achterhoek.

Kringlooplandbouw en Agro Food

De langlopende lobby voor het voortzetten van de experimenteeraanpak in de Achterhoek heeft tot een financiële impuls voor de regionale aanpak geleid. In het verlengde daarvan hebben vier boerenorganisaties intentie voor samenwerking uitgesproken. Ook biedt de subsidiemogelijkheden om de regionale visie voor kringlooplandbouw te actualiseren en nieuwe innovatieprojecten te starten. Het ontwerpend onderzoek de zogenoemde Boerderij van de Toekomst, een project van Wageningen Universiteit samen met experimenteergebied Twente, heeft ook een bijdrage van het ministerie van LNV ontvangen en zal starten in het nieuwe jaar. In dit project worden voor de nationale en Europese doelen voor water, klimaat en natuur handelingsperspectieven in beeld gebracht. Daarbij worden bouwstenen uit eerdere projecten ingezet en zullen aandachtsgebieden worden verkend voor verder onderzoek en pilots met proefboerderij De Marke en het netwerk van lokale agrariërs en verbonden partijen. Het project Kunstmestvrije Achterhoek is dit jaar afgerond. Tijdens een goedbezochte eindbijeenkomst werd duidelijk het project een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan mestverwerking en gebruik van alternatieve meststoffen. Voor de Achterhoek, en daarbuiten tot aan de ontwikkeling van Brusselse wet- en regelgeving. Het concept Zonvarken heeft weer nieuwe stallen opgeleverd en Supermarktketen Jumbo verkoopt sinds kort varkensvleesproducten van de coöperatie Zonvarken in ruim 150 winkels. De langlopende lobby voor het voortzetten van de experimenteeraanpak in de Achterhoek heeft tot een financiële impuls voor de regionale aanpak geleid.

Circulair werken

Op het raakvlak agro-, maak- en bouwindustrie komt de biobased ketensamenwerking op stoom, het project Samen Biobased Bouwen. De eerste velden (25 ha) met gewassen (hennep) zijn ingezaaid en geoogst met wisselend resultaat. Er zijn testen gedaan om het geoogste materiaal via inblaastechniek als isolatie voor woningen toe te passen. Deze product-markt-combinatie wordt verder ontwikkeld om in het nieuwe jaar breder toe te passen. Voor de diverse workshops in het bouwdomain is doorlopend belangstelling. Cirkelregio de Achterhoek heeft een tweetal Community of Practice-bijeenkomsten georganiseerd specifiek voor gemeenten in het kader van Toekomstbestendig bouwen, waaronder de toepassing van hernieuwbare bouwmaterialen. De recente vernieuwende uitvraag voor project De Kwekerij in Doetinchem is daarvan een aansprekend voorbeeld. Mooi resultaat is ook de eerste gemeentelijke nota voor Circulaire economie voor de gemeente Aalten. Diverse partners hebben meegewerkt aan het opstellen van de nota. In de Achterhoek monitor is de eerste grondstofstromenanalyse opgenomen. Die analyse laat zien wat de belangrijkste grondstofstromen zijn voor de regio. In het nieuwe jaar wordt dit verder uitgewerkt.

Biodiversiteit

Er is een verkenning gestart voor de aanpak van de biodiversiteitsopgave. Daar zijn diverse onderzoeken in meegenomen en is er uitwisseling geweest over lopende activiteiten bij onder andere gemeenten, waterschap en met het boeren netwerk. Dat geeft richting aan de gezamenlijke verkenning. Het onderzoek naar Basiskwaliteit Biodiversiteit biedt inzicht per gemeente waar de opgave het grootst is. Vanuit het onderwijs is Van Hall Larenstein aangehaakt, en worden studenten betrokken bij vervolgprijzen. De thematafel heeft op basis van de verkenning gevraagd om een voorstel voor een regionale aanpak. Die volgt in het nieuwe jaar.

Projecten Circulaire economie en energietransitie

In totaal waren er eind 2023 12 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2023 zijn 2 nieuwe projecten gestart:

Projectnaam	Korte omschrijving	Looptijd
Vergaderpaviljoen De Marke	Tijdens het project wordt een Biobased vergaderpaviljoen gebouwd met regionaal geteelde gewassen. De bouw van het pand dient als proeftuin voor lokale consortium partijen om bijv. nieuwe gewas/product combinaties en verwerkingsmogelijkheden te onderzoeken en in de praktijk te testen. Tevens wordt op deze manier in de praktijk gebouwd aan nieuwe ketensamenwerkingen.	mei 2024
Slimme energiesystemen Achterhoek	In kaart brengen van huidige en toekomstig te verwachten knelpunten in de netcapaciteit en kansen en mogelijkheden om de beschikbare netcapaciteit beter te benutten. Op kansrijke locaties (bedrijvenparken) aan de slag met bedrijven met impact op netbalancerings.	juli 2024

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten is te vinden via www.8rhk.nl.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2023 zijn gestart weergegeven.

Financiering projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	125.000	0	131.500	256.500

3.3 Gezondste regio

Wat willen we bereiken?

Er heeft in 2030 een verschuiving plaatsgevonden naar slimmere zorg en het voorkomen van ziekten. Het zogenoemde 'prevent model' geeft aan hoe preventie op alle groepen binnen de samenleving kan worden toegepast en welke resultaten behaald kunnen worden. We zetten in op de filosofie van 'positieve gezondheid', met andere woorden het vermogen van mensen zich aan te passen en zelf regie te voeren in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. De 'gezondheidspiramide' geeft een nieuwe visie op de organisatie rondom gezondheid en zorg. Het vertrekpunt is voorkomen dat mensen ziek worden en zorg nodig hebben. Door op alle niveaus te investeren in leefstijl, preventie, gezondheid en gedrag kan een groot deel van de ziekte- en behandelkosten vermeden worden. Extra aandacht gaat daarbij uit naar mensen met de grootste gezondheidsachterstand, zoals de groep met een lage sociaaleconomische status. Door het stimuleren van een gezonde leefstijl hopen we het ziekteverzuim terug te dringen en daarmee de arbeidsparticipatie te verhogen.

Te bereiken maatschappelijk effect

Er heeft in 2030 een verschuiving plaatsgevonden naar slimmere zorg en het voorkomen van ziekten.

Doelen Gezondste Regio

Doelen 2030	Streefwaarden (t.o.v. 2020)
Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.	De ervaren kwaliteit van zorg is verbeterd. De totale kosten van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten stijgen minder hard dan de huidige verwachting.
De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.	De ervaren gezondheid van de Achterhoekers is toegenomen. Achterhoekers scoren beter op de verschillende dimensies van positieve gezondheid. Het ziekteverzuim ligt in de Achterhoek lager dan bij soortgelijke bedrijven of organisaties elders.
Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.	De veerkracht en weerbaarheid van Achterhoekers zijn toegenomen.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Uitwerking Integraal Zorgakkoord (IZA) in regio

In 2023 is binnen 'De Gezondste Regio' veel aandacht besteed aan de regionale uitwerking van het landelijke Integraal Zorgakkoord, wat als doel heeft om de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. In juni 2023 is in de Achterhoek een nieuw regiobeeld vastgesteld. Dit Regiobeeld laat de belangrijkste regionale opgaven zien en vormt het uitgangspunt voor het Regioplan. In de periode juli 2023 tot december 2023 is op basis van het Regiobeeld gewerkt aan het Achterhoeks Regioplan. Het doel van het Regioplan is om te komen tot een beperkt aantal opgaven die met prioriteit worden opgepakt. In december 2023 is het Regioplan vastgesteld door de Thematafel De Gezondste Regio. De thema's in het Regioplan zijn: gezond leven en preventie, veerkrachtig ouder worden, mentaal gezond en prettig werken in zorg en welzijn. Om het perspectief van inwoners en professionals mee te nemen zijn in oktober drie sessies georganiseerd om

gezamenlijk ideeën over oplossingsrichtingen te verkennen. Daarnaast is er samengewerkt in een regionaal programmateam.

Zorginnovatie

Op 9 juni 2023 heeft de stuurgroep van Achterhoek Gezond besloten te stoppen met de wijze waarop zij binnen de Achterhoek hebben geprobeerd vorm en inhoud te geven aan het gedachtegoed van population health management. De leden van de stuurgroep hebben uitgesproken om bij de uitvoering van het Regioplan Achterhoek, conform IZA, de principes van population health management en ook positieve gezondheid terug te laten komen. De ontwikkelplekken zijn overigens wel doorgegaan met hun ontwikkeling.

Preventie

In 2020 is het Regionaal preventieakkoord Achterhoek opgesteld met meer dan 80 partners uit de Achterhoek. In het Regioplan voor de Gezondste Regio is preventie wederom benoemd als belangrijk thema, waardoor preventie en zorg vanaf eind 2023 nog sterker met elkaar in verbinding staan en we hierin gezamenlijke plannen ontwikkelen en gaan uitvoeren. Als het gaat om preventie, wordt er verbinding gemaakt met de GALA-plannen (Gezond en Actief Leven Akkoord) van gemeenten en de ambities van de thematafel.

Om gezondheidsverschillen te verkleinen, is het nodig om Achterhoekers met een achterstand op het gebied van digivaardigheid te ondersteunen. Het project Digivaardige Achterhoekers is stopgezet (zie Onderwijs en Arbeidsmarkt). Digivaardigheid van inwoners en professionals is en blijft een belangrijk uitdaging met oog op de toekomst, daarom wordt gekeken hoe we in de komende periode aan de slag gaan met dit thema. Het project Welzijn op Recept, waar alle gemeenten op aangehaakt zijn, is één van de ketenaanpakken binnen het GALA en worden regionaal verder versterkt.

Vanuit een communicatiewerkgroep van Achterhoekse VVT-organisaties (Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg) is in 2023 gestart met een bewustwordingscampagne 'Praat vandaag over Morgen'. Het doel van de campagne is om gesprek aan te gaan over ouder worden en om eigen regie te versterken. Binnen de Gezondste Regio zijn partijen sinds eind 2023 samen aan de slag om deze campagne regionaal en vanuit de samenwerking met gemeenten en zorgorganisaties een vervolg te geven. Hiermee is de eerste stap gezet voor een gezamenlijke bewustwordingscampagne over veranderingen in de zorg in de Achterhoek.

Projecten Gezondste regio

Eind 2023 was er 1 project in uitvoering bij deze thematafel. In 2023 zijn er geen nieuwe projecten gestart via de subsidiekanalen van Regio Achterhoek.

Programma 4

Bedrijfsvoering en rente

Wat willen we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

De volgende werkzaamheden zijn verricht in 2023:

Activiteit	Prestatie-/resultaatafspraak
Incidentele financiering	Realiseren van begrotingsevenwicht.
Algemeen financieel beleid	<ul style="list-style-type: none">• Voldoen aan wettelijke kaders (rechtmatigheid);• Continu verbeteren van de beleidscyclus;• Adequate bedrijfsvoering;• Uitvoeren van interne controles conform intern controleplan;• Verantwoording van de uitgaven.
Treasury	Beheren van de financiële middelen.

Algemeen financieel beleid

In dit kader vraagt het voldoen aan wettelijke kaders en de daarop betrekking hebbende verordeningen continu de aandacht. Vanaf dit boekjaar wordt een rechtmatigheidsverantwoording van het bestuur opgenomen in de jaarrekening. In eerste instantie was dit voorzien voor 2021, maar de wetswijziging is twee jaar uitgesteld. In het kader van deze verandering is een intern controleplan opgesteld waarin is aangegeven hoe de interne controle wordt vormgegeven. De interne controlewerkzaamheden zijn gedurende het boekjaar volgens het controleplan uitgevoerd. Bij de controle zijn geen noemenswaardige afwijkingen van de regelgeving geconstateerd. Voor een nadere toelichting op de onderwerpen van de interne controle wordt verwezen naar de paragraaf rechtmatigheid.

We controleren steeds op de naleving en relevantie van geldende regelgeving. In het kader van de wetswijziging zijn in 2023 de financiële – en controleverordening geactualiseerd en vastgesteld. Tot slot hebben in 2023 werkzaamheden plaatsgevonden voor het verkrijgen en verantwoorden van subsidies vanuit diverse regelingen (Leader, Volkshuisvestingsfonds, techniekpact, MKB-deal, gebiedsopgave Provincie en Regio Deal).

Treasury

Op het gebied van Treasury zijn in 2023 met name de Regio Deal middelen van belang. Er is € 20 mln. in beheer bij Regio Achterhoek ten behoeve van de financiering van projecten. Hiervan is eind 2023 € 14 mln. besteed. Eind 2022 zijn alle middelen beschikt aan projecten. De projecten dienen uiterlijk in 2025 te zijn afgerond. In 2024 wordt een nieuwe Regio Deal gesloten van € 25 mln.

Wat heeft het gekost?

Programma 4: Bedrijfsvoering en rente	R 2022	B 2023 primair	B 2023 gewijzigd	R 2023
Lasten (A)	431.000	422.000	833.000	826.000
Baten derden (B)	463.000	376.000	916.000	994.000
Sub-totaal (B-A)	32.000	-46.000	83.000	168.000
Bijdrage gemeenten en Provincie (C)	-73.000	-	-	-79.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	-41.000	-46.000	83.000	89.000
Onttrekkingen reserves	41.000	46.000	54.000	48.000
Toevoegingen reserves		-	-137.000	-137.000
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

Programma 4: Inwonerbijdrage	R 2022	B 2023 primair	B 2023 gewijzigd	R 2023
Totaal inwonerbijdrage	-0,28	-	-	-0,30

Toelichting

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 89.000 toevoeging) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
onttrekking reserve onderhoud huisvesting	-5.000	-
onttrekking reserve doorontwikkeling	-49.000	-48.000
toevoeging algemene reserve	137.000	137.000
Per saldo toevoeging reserves programma 4	83.000	89.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 79.000. Het voordeel is vooral ontstaan door rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (schatkistbankieren).

Voor een nadere onderbouwing van de baten en lasten wordt verwezen naar programma 1.

DEEL II

Paragrafen

1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen van de Regio is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de Regio.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van november 2023 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van de Regio kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is bepaald dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt bepaald op basis van een weerstandratio van 1,4 * de benodigde weerstandscapaciteit (AB 17 december 2021), ofwel op basis van de primaire begroting 2023 € 358.000. Echter in de laatste nota "reserves en voorzieningen" (2023) is de benodigde weerstandscapaciteit vastgesteld op € 327.000 in verband met gewijzigde risico's. De maximale omvang voor het weerstandsvermogen is dan € 458.000. Een surplus wordt uitbetaald als het weerstandsvermogen boven dit bedrag uitkomt. Dit wordt jaarlijks bepaald bij het vaststellen van de begroting en wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld, rekening houdend met de effecten van inmiddels genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorziene posten.

	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Afwijking (R- B)
<i>Per 31 december</i>				
Vrij besteedbaar deel algemene reserve	255.000	392.000	392.000	-
Onvoorzien	8.000	120.000	118.000	-2.000
Weerstandscapaciteit 31-12-2023	263.000	512.000	510.000	-2.000

De omvang van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve bedraagt eind 2023 € 392.000 en de weerstandscapaciteit bedraagt € 510.000. De weerstandscapaciteit ligt boven het geformuleerde plafond van € 458.000 als gevolg van een eenmalige onvoorzien bedrag. Bij de begroting wordt een eventueel surplus bepaald.

1.3 Risico's

Door middel van sessies met de medewerkers zijn de risico's bij de Regio in kaart gebracht. Er is een inschatting gemaakt van de kans dat de gebeurtenis daadwerkelijk plaatsvindt en de (financiële) impact daarvan. De 5 meest belangrijke risico's staan hieronder benoemd.

Risico	Kans	Impact (€) per jaar	Beheersmaatregelen
Inzetten van incidenteel beschikbare middelen voor projecten (bijv. subsidies); risico's zijn geen politieke keuzes durven maken, tegenstrijdige belangen en het vinden van cofinanciering.	Hoog	Reputatieschade Geen impact in € voor Regio Achterhoek.	Structuur met Achterhoek Raad, Board en thematafels met 3-O samenwerking voor besluitvorming over projecten.
Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat Regio Achterhoek een bezuinigings-taakstelling opgelegd krijgt.	Laag	Financiële impact bij een taakstelling van 10% is € 231.000 per jaar.	Bij een bezuinigings-taakstelling zullen structureel maatregelen in gang gezet moeten worden met kans op gevolgen voor wachtgeld.
De gevolgen van de CAO onderhandelingen en premiestijgingen leiden tot hogere personeelskosten dan de door gemeenten gehanteerde systematiek voor gemeenschappelijke regelingen.	Laag	Financiële impact bij 1% afwijking in de uitgangspunten is € 19.000 per jaar (gebaseerd op primaire begroting).	In 2021 hebben gemeenten ingestemd met een gewijzigde systematiek voor indexering van loon- en prijsstijgingen.
Bij eigen projecten; projecten zijn niet op tijd af of gemaakte kosten voldoen niet aan subsidievoorwaarden door bijvoorbeeld inkoop-eisen of verantwoordingseisen.	Laag	Reputatieschade en evt. financiële schade. Bij afkeuring 2% van de projectkosten is het € 25.000 (gebaseerd op werkelijke kosten projecten).	Subsidievoorwaarden vooraf duidelijk in beeld hebben. Strenge interne controle op van de stukken volgens de eisen uit de subsidievoorwaarden.
Risico's rondom personeel; langdurige ziekte of ontslag werknemer.	Middel	Eén zieke of boventallige medewerker kost gemiddeld € 103.000 per jaar	Continue aandacht hiervoor vanuit personeelsbeleid.

In het verslagjaar hebben geen van bovenstaande financiële risico's zich voorgedaan.

1. De loonontwikkelingen voor 2023 konden binnen de bestaande budgetten worden opgevangen.
2. Er was sprake van twee langdurig zieken, maar dit kon binnen de bestaande budgetten opgevangen worden.
3. Wat betreft projectsubsidies hebben zich geen tekorten voorgedaan in 2023.

Overige risico's

Hypotheekverstrekking aan personeelsleden

De mogelijkheid van hypotheekverstrekking is wettelijk verboden sinds 2009. De hypotheeken, inclusief die voor personeelsleden van uitgetreden organisatieonderdelen, zijn bevroren. In 2023 is één extra aflossing gedaan. Eind 2023 bedraagt de hypotheekverstrekking nog € 470.000. De restschuld per 31 december 2023 van de hypotheeken afgezet tegen de taxatiewaarde van de woningen bij aankoop bedraagt 44 %. Hierbij laten we de waardestijgingen van de woningen vanaf het moment van aankoop tot nu buiten beschouwing. Deze restschuld is aanzienlijk lager dan een eventuele executiewaarde bij gedwongen verkoop (uitgaande van een executieopbrengst van 75%).

Schadeclaim Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen worden gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In 2023 zijn er geen nieuwe ontwikkelingen geweest.

1.4 Financiële kengetallen

In de BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf de verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen:	Rekening 2022	Begroting 2023 primair	Begroting 2023 bijgesteld	Rekening 2023
netto schuldquote	-128%	-186%	-173%	-127%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-154%	-204%	-201%	-147%
Solvabiliteitsratio	32%	25%	30%	35%
structurele exploitatieruimte	1,14%	0%	0%	0,26%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende geleden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij de Regio het geval. Het overschot ligt iets lager dan de bijgestelde begroting aangezien we in 2023 uitgaven hebben gedaan uit de door derden beklemde middelen. Hiermee is bij het opstellen van de begroting geen rekening gehouden. De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de Regio in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. De Regio zal nooit meer eigen vermogen opbouwen, bedragen boven het weerstandsniveau worden uitgekeerd aan de gemeenten.

De solvabiliteitsratio is volgens verwachting weer toegenomen. Op de vooruit ontvangen rijksfinanciering (door derden beklemde middelen) voor projecten is het afgelopen jaar meer uitgegeven aan projecten dan er nieuwe middelen zijn binnen gekomen.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit kengetal geeft aan dat er binnen de begroting van de Regio nagenoeg geen structurele vrije ruimte aanwezig is.

1.5 Conclusie weerstandsvermogen

De werkelijke weerstandscapaciteit per 31 december 2023 (€ 510.000) iets onder het niveau van de begrote weerstandscapaciteit per 31 december 2023 (€ 512.000). De weerstandscapaciteit ligt boven het geformuleerde plafond van € 458.000 als gevolg van een eenmalig onvoorzien bedrag. Bij de begroting wordt een eventueel surplus bepaald.

De Regio heeft geen risicodossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen waarvoor de weerstandscapaciteit aanwezig is.

2 Paragraaf financiering

In deze paragraaf (ook wel treasuryparagraaf) geven we inzicht in het financieringsbeleid van de Regio. Achtereenvolgens komen aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor de Regio zijn vastgelegd in:

- Financiële verordening Regio Achterhoek (2023)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2023)

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasuryrisico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasuryactiviteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkistbankieren is het uitzetten van overtollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). De Regio heeft geen geldleningen. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken.

De kasgeldlimiet voor de Regio Achterhoek bedraagt voor 2023 € 309.000 ($8,2\% * € 3.771.000$ op basis van primaire begroting). De Regio heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

Renteschema

	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Externe rentelasten over korte en lange financiering	15.000	5.000
Externe rentebaten	-549.000	-628.000
Saldo rentelasten en rentebaten	-534.000	- 623.000
Rentelasten projecten (-/-)	0	0
Rentebaten projecten (+)	0	0
	0	0
Rente over eigen vermogen	0	0
Rente over voorzieningen	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	0	0
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0	0
Renteresultaat op taakveld Treasury	-534.000	-623.000
Inzet rente op basis van AB-besluiten	534.000	534.000
Positief renteresultaat op taakveld Treasury	0	89.000

2.1.2 Krediet- en liquiditeitsrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan.

2.2 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd.

In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 1/1 (x € 1.000)	31-12-2023 begroot primair	31-12-2023 begroot bijgesteld	31-12-2023 werkelijk
Investerings (bestaand)	0	0	0
Ambtenarenhypotheken	600	600	465
Lening project LEADER Achterhoek	0	313	474
Vervangingsinvesteringen (MJR)	0	0	0
Nieuw beleid	0	0	0
Activa (A)	600	913	939
Reserves	6.591	6.485	6.808
Voorzieningen	3	0	5
Geldleningen	0	0	0
Passiva (B)	6.594	6.485	6.813
Financieringstekort (A-B)	-	-	-
Financieringsoverschot (B-A)	5.994	5.572	5.874

Uit de liquiditeitsstaat blijkt dat eind 2023 de activa grotendeels uit ambtenarenhypotheken en leningen voor het project Leader bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheken meer mogelijk, de bestaande hypotheken lopen wel door tot het einde van de contractduur. De substantiële middelen in de reserves omvatten voornamelijk het

investeringsfonds. Deze middelen worden met name worden gebruikt als cofinanciering voor projecten en als cofinanciering van (nieuw)te genereren externe gelden.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is bepaald op € 6 miljoen, wat gebaseerd is op het totaal van uitstaande hypotheek op dat moment, tegen een rentepercentage van maximaal 4% (bestuursbesluit van 11 november 2002). De aantrekking van geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheek, omdat de personeelshypotheek niet direct contant kunnen worden gemaakt. De financiering geschiedt namelijk nu nog door middel van interne financiering. Als zicht is op de inzet van de middelen van het investeringsfonds ontstaat een maximale financieringsbehoefte van € 465.000. Op dit moment zijn geen geldleningen afgesloten.

2.3 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat de Regio bij ongewijzigde voortzetting van het beleid geen risico loopt. Door de vele aflossingen op de hypotheek de afgelopen jaren, wordt het te financieren bedrag steeds lager (eind 2023 maximaal € 465.000).

3 Paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voor op. De organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Verandering zal de constante factor zijn voor de organisatie. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het algemeen bestuur heeft een hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

3.1 Doelmatig en doeltreffend beleid

In de verordening "onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Regio Achterhoek 2023" is opgenomen dat het dagelijks bestuur aan de hand van door hen onderzochte risico's in de bedrijfsvoering bij de begroting jaarlijks aangeeft of er onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur zal worden gedaan. Het dagelijks bestuur bepaalt welke organisatieonderdelen, taken of projecten dit zullen zijn. In 2023 waren er geen risico's in beeld die aanleiding gaven voor een onderzoek.

3.2 Rechtmatigheid

3.2.1 Achtergrond

Het dagelijks bestuur was al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid, maar tot aan 2023 was het de accountant die hierover verslag uitbracht aan het algemeen bestuur. Vanaf 2023 moet het dagelijks bestuur zelf een rechtmatigheidsverantwoording opstellen die opgenomen wordt in de jaarrekening.

De regels over de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen in artikel 213 van de Gemeentewet. Daarnaast is ook regelgeving opgenomen in het BBV, in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en in de Kadernota rechtmatigheid.

Om als bestuur verantwoording te kunnen afleggen is een intern controleplan opgesteld en vastgesteld (AB 10 maart 2021). Het interne controleplan maakt inzichtelijk welke processen onderdeel van de interne controle uitmaken en wat de diepgang van de interne controlewerkzaamheden zijn.

3.2.2 Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: Begrotingscriterium, Voorwaardencriterium en het Misbruik en oneigenlijk gebruik. Deze criteria worden in de volgende onderdelen nader uitgewerkt.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium heeft betrekking op het handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. Het richt zich primair op de baten en lasten. Met betrekking tot de jaarrekening 2023 zijn de volgende over- en onderschrijdingen in de uitgaven op programmaniveau te constateren:

LASTEN	Begroting	Werkelijk	Verschil
Smart Governance	4.489.000	4.151.000	-338.000
Bedrijfsvoering en rente	833.000	826.000	-7.000
Totaal	5.322.000	4.977.000	-345.000

Er is in het boekjaar geen sprake van overschrijdingen van de lasten op programmaniveau.

BATEN	Begroting	Werkelijk	Verschil
Smart Governance	3.933.000	3.641.000	-292.000
Bedrijfsvoering en rente	916.000	994.000	78.000
Totaal	4.849.000	4.635.000	-214.000

Er is in het boekjaar sprake van een onderschrijding van de baten op het programma Smart Governance van € 292.000. Bij de burap in november waren de verwachte baten al naar beneden bijgesteld tot € 4.755.000. De lagere baten worden met name veroorzaakt bij de meerjarige projecten (€ 201.000 lager). Omdat in het boekjaar minder kosten zijn gemaakt voor de projecten worden de (subsidie-) inkomsten doorgeschoven naar het volgende boekjaar. Ook is er in de begroting een opbrengst van de gemeenten geraamd vanwege de begrote toevoeging die gemeenten doen aan het investeringsfonds (in 2023 begroot € 132.000). Dit wordt conform vastgesteld beleid (artikel 7 financiële verordening) pas toegevoegd bij de resultaatbestemming bij de jaarstukken.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar pagina 62.

Voorwaarden criterium

Het voorwaarden criterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheersmaatregelen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern. Met onze interne controles sluiten we aan bij de goedkeurings- en rapporteringstolerantie die de accountant hanteert. In nauwe samenspraak met de accountant hebben we de omvang van de steekproeven en de uit te voeren controles bepaald.

Controles zijn uitgevoerd op de volgende significante processen: Inkoop en betalen, aanbestedingen, personeel en salarisadministratie, subsidieverstrekking en inkomende gelden.

Uit de controles zijn geen onvolkomenheden gekomen.

Rechtmatigheidsfouten moeten in de verantwoording worden opgenomen als zij boven het door het algemeen bestuur vastgestelde verantwoordingsgrens uitkomen (3% van de totale lasten inclusief de dotaties aan de reserves).

M&O-criterium

Naast misbruik en oneigenlijk gebruik kan er sprake zijn van fraude. Op advies van de handreiking Invoering Rechtmatigheidsverantwoording van VNG en IPO hebben we, aanvullend op bovenstaande werkzaamheden, begin 2024 de notitie Fraude Risico geactualiseerd. Daarnaast hebben we in overleg met onze accountant bekeken welke data-analyses zinvol kunnen zijn omdat ze een effect hebben op de kwaliteit van de bedrijfsvoering en ten goede komen aan rechtmatig handelen. Deze analyses hebben we in 2023 uitgevoerd.

Bevindingen rechtmatigheid

Hieronder volgen de bevindingen van het verslagjaar:

Aanvullende informatie rechtmatigheidsverantwoording	Bevindingen verslagjaar
Beheersmaatregelen die getroffen zijn om in de toekomst tekortkomingen in de rechtmatigheid (fouten of onduidelijkheden in processen) te voorkomen.	n.v.t.
Bevindingen die onder rapporteringsgrens blijven, maar wel relevant zijn om het algemeen bestuur over te informeren.	n.v.t.
Bevindingen die boven de rapporteringsgrens vallen die dagelijks bestuur en algemeen bestuur hebben afgesproken.	n.v.t.
Bewuste afwijkingen van wet- en regelgeving door bijzondere omstandigheden.	n.v.t.
Andere zaken die relevant zijn om het algemeen bestuur nader te informeren.	n.v.t.

3.3 Wat heeft de bedrijfsvoering gekost?

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

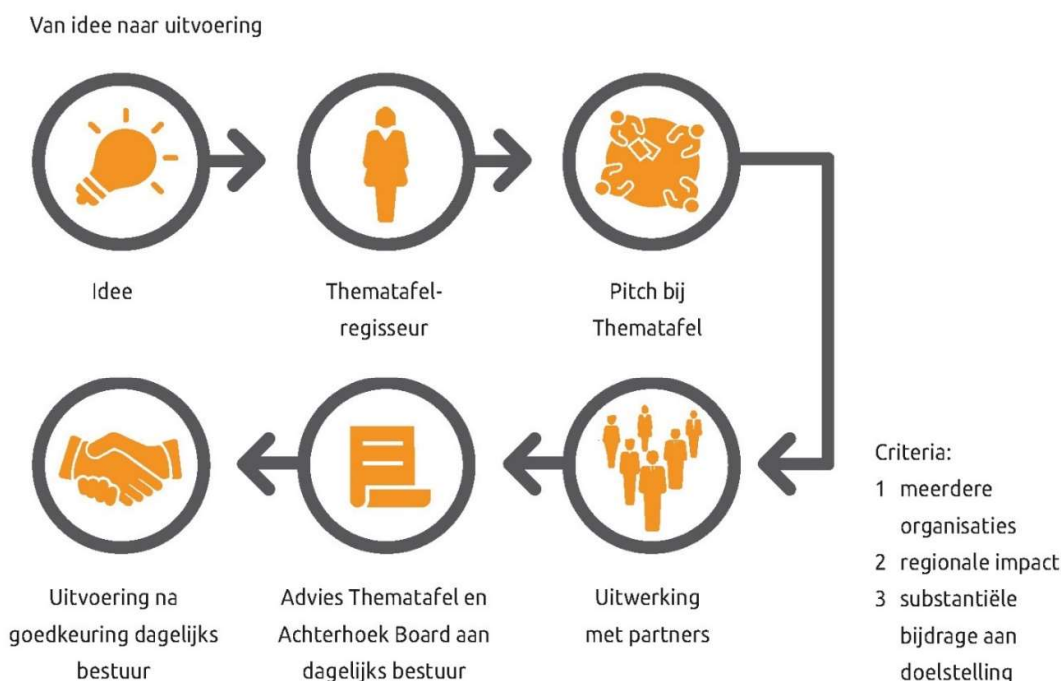
	Begroting (incl. wijzigingen)	Werkelijk
Personeelskosten (inclusief personeelskosten projecten)	2.195.000	2.182.000
Personeel in fte (incl. projecten)	24,45	22,31
Inhuur derden	119.000	149.000
Huisvestingskosten	54.000	53.000
Automatiseringskosten	57.000	55.000
Budgetten voor bestuur (incl. bijeenkomsten colleges en raden)	15.000	14.000
Accountantskosten	13.000	14.000

Voor een nadere onderbouwing van de omvang, opbouw, de ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten wordt verwezen naar het formatieplan in deel IV van de jaarstukken.

4 Paragraaf subsidies

4.1 Subsidiemogelijkheden voor projecten

Voor projecten die in de Achterhoek worden uitgevoerd bestaan er verschillende subsidiestromen bij verschillende organisaties. In deze paragraaf wordt ter informatie aangegeven welke mogelijkheden er zoal zijn gebruikt voor subsidies in 2023.

Verloop projectvoorstel

Op het moment dat een projectidee ontstaat wordt dat via een Thematafel begeleid tot een volwaardig projectvoorstel met ook een financieringsvoorstel. Hierin is opgenomen welke bijdragen de partners (3 O's) voor hun rekening nemen en voor welk deel een subsidiebijdrage wordt gevraagd. De Thematafel leidt bij positief advies het projectvoorstel door naar de Achterhoek Board. Hierin wordt ook aangegeven op welke subsidiemogelijkheden een beroep wordt gedaan. Is de Achterhoek Board positief, dat wordt het voorstel voorgelegd aan het algemeen/dagelijks bestuur. Indien er middelen gevraagd worden uit het investeringsfonds dan is het aan het algemeen bestuur om hier een besluit over te nemen.

Voor de cofinanciering van de overheid zijn er verschillende fondsen/subsidies. Projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling met wisselende projecttrekkers. De uitvoerende partner zorgt zelf voor aanvullende financiering. Verantwoording vindt door de uitvoerende partner plaats op basis van de afgegeven subsidiebeschikking. Projecten worden gemonitord op hun bijdrage aan de gewenste doelen en op de bijdragen door de 3 O's. Niet alle uitgaven lopen via de begroting/jaarrekening van Regio Achterhoek.

In deze paragraaf worden de verschillende subsidiestromen nader toegelicht. De projecten zelf worden per thema benoemd in de programma's Smart Economy en Smart Living.

4.2 Gebiedsopgave Provincie Gelderland

De provincie heeft middelen beschikbaar gesteld voor vijf gebiedsopgaven, waaronder de Achterhoek. Deze middelen zijn of worden toegekend aan projecten. Via een bulkbeschikking (laatste wijziging mei 2022) heeft de provincie 8,1 miljoen euro aan de Achterhoek beschikt. Daarnaast is er nog een bulkbeschikking (2021) waarmee de Provincie 7,2 miljoen euro aan de Achterhoek beschikt. Deze middelen moeten uiterlijk 31 december 2026 zijn ingezet.

De middelen vanuit de Gebiedsopgave worden ingezet als cofinanciering voor projecten. Projecten komen vanuit het veld. De projecten worden inhoudelijk en financieel kortgesloten met de Thematafel en de provincie en voorgelegd aan de Achterhoek Board. Het dagelijks bestuur neemt uiteindelijk een besluit op basis van het advies van de Achterhoek Board. Regio Achterhoek beschikt de projecten door aan de aanvrager.

In 2023 is vanuit de provincie € 754.221 vanuit de gebiedsopgave toegekend aan projecten en daarnaast nog € 126.250 sectoraal geld. De projecten staan in de hoofdstukken Smart Economy en Smart Living bij de thematafels.

4.3 Investeringsfonds

Het investeringsfonds is hoofdzakelijk gevoed met beschikbare incidentele middelen. Ook draagt de provincie sinds 2018 vanuit de gebiedsopgave middelen bij aan het investeringsfonds van 8RHK ambassadeurs. Deze afspraken lopen tot en met 2023. Vanaf 2024 draagt de Provincie niet meer bij aan het investeringsfonds. Tot slot wordt het fonds – zoals afgesproken in de Achterhoek Werkt Door 2.0 en vastgelegd in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023– zo mogelijk gevoed uit een voordelig jaarsaldo van Regio Achterhoek. Dit is maximaal 0,50 per inwoner per jaar (circa € 130.000).

Van het investeringsfonds wordt jaarlijks € 250.000 ingezet als werkbudget voor de Board en de thematafels. Daarnaast is € 100.000 beschikbaar als jaarlijks budget om kleinschalige initiatieven te ondersteunen. De overige middelen worden ingezet als (co-) financiering) voor projecten.

Ontwikkeling investeringsfonds:	2023
Stand 1 januari (na resultaatbestemming)	6.746.000
bij: toevoeging € 1 p.i. (provincie en Regio)	145.000
bij: vrijval projecten	73.000
af: inzet eigen projecten (waarover besluitvorming is geweest)	-336.000
af: kosten werkbudgetten Board, thematafels en initiatieven	-333.000
Stand 31 december	6.295.000

Vanuit het investeringsfonds is in 2023 geen cofinanciering toegekend aan projecten van derden die in dat jaar zijn gestart.

Vorbereiding op investeringen voor de langere termijn

In 2022 is de herijking van de Achterhoek Visie vastgesteld. Bij de herijking van de Visie is ook een eerste ambtelijke financiële doorvertaling van de ambities uit de Visie gemaakt. Met deze financiële vertaling kunnen we in gesprek met Rijk en provincie, met Brussel en met investeerders zoals Oost NL. We gaan zo steeds op zoek naar nieuwe financiële middelen om de doelen uit onze Visie te realiseren. Het investeringsfonds is daarbij van grote waarde om voldoende cofinanciering te kunnen leveren.

4.4 Regio Deal

In 2023 waren er geen middelen meer beschikbaar vanuit de Regio Deal. De projecten die in 2023 subsidie hebben ontvangen zijn gefinancierd vanuit de provincie en het investeringsfonds. De projecten die in het verleden gesubsidieerd zijn vanuit de Regio Deal waren in 2023 nog wel (deels) in uitvoering. De projecten staan in de hoofdstukken Smart Economy en Smart Living bij de thematafels.

Begin 2024 is een nieuwe Regio Deal aanvraag toegekend voor 25 miljoen voor een looptijd van 3,5 jaar.

4.5 Interreg

Met INTERREG worden samenwerkingsprojecten langs de Europese grenzen financieel ondersteund. Voor de Nederlands-Duitse grensregio staat in de periode 2021-2027 een bedrag van ca. 465 miljoen euro ter beschikking. De doelstellingen die met deze middelen moeten worden bereikt staan beschreven in het samenwerkingsprogramma "INTERREG Deutschland-Nederland".

Aanvragen kunnen bij Interreg worden ingediend door publieke of private rechtspersonen (organisaties of bedrijven). Uitsluitend projecten waarbij Nederlandse en Duitse partners met elkaar samenwerken worden gesubsidieerd. De financiering van projecten bestaat altijd uit een eigen bijdrage van de partners, EU-subsidiemiddelen en vaak ook uit nationale en regionale subsidiemiddelen (bijvoorbeeld van ministeries of provincies). De aanvragen worden beoordeeld door Interreg en bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door Interreg. In 2023 is een aanvraag beschikt voor het INTERREG VI project Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL). Dit is een gezamenlijke aanvraag van gemeente Enschede (leadpartner), Duitse partners en 8RHK Ambassadeurs. Het project draagt bij aan de grensoverschrijdende samenwerking op het vlak van het verbeteren van de doeltreffendheid en inclusiviteit van de arbeidsmarkten en de toegang tot hoogwaardige werkgelegenheid door de ontwikkeling van sociale innovatie infrastructuur.

4.6 LEADER (pop-gelden)

LEADER Achterhoek is bestemd voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, buitengebied Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. De Achterhoek heeft voor de jaren 2015-2022 de LEADER-status gekregen. Regio Achterhoek is eindverantwoordelijk voor de besteding van de LEADER-gelden. Hiervoor is een LEADER-coördinator aangesteld. Totaal is er een budget beschikbaar van € 6,2 mln. voor projecten. Om voor subsidie in aanmerking te komen is een eigen bijdrage van 50% nodig. De aanvragen worden beoordeeld door de LAG en de provincie. Bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door de provincie.

In 2022 is het huidige LEADER project met drie jaar verlengd en is voor die periode een aanvraag voor extra middelen voor overhead ingediend. Ook is de nieuwe Leader periode van 2023-2027 toegekend aan de Achterhoek. De Achterhoek krijgt hiermee € 1.028.190 EU middelen en € 153.461 provinciale middelen ter beschikking. Vorige periode was de Achterhoek het enige Leader-gebied in Gelderland, de huidige periode zijn er 6 gebieden.

Financiering projecten LEADER

Hieronder staat de totaalfinanciering van LEADER projecten die in 2023 toegekend zijn. Het betreft 14 projecten.

	LEADER (pop-gelden)	Gemeenten	Provincie	Cofinanciering	Totaal
Totaal financiering	631.000	345.000	285.000	1.665.000	2.926.000

4.7 Volkshuisvestingsfonds

Het volkshuisvestingsfonds is een Rijksbijdrage van € 5,1 mln. Het betreft een specifieke uitkering. De looptijd is 8 juli 2021 tot en met 31 december 2031. Deze uitkering is toegekend voor de herstructurering van woningen en leefomgeving in de gemeenten Berkelland, Bronckhorst en Doetinchem. Met deze middelen wordt de financiële slagkracht van gemeenten versterkt waardoor ze met een gezamenlijke aanpak de negatieve spiraal in kwetsbare gebieden kunnen doorbreken. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het verbeteren van de woonkwaliteit en leefbaarheid in een duurzame en veilige woonomgeving middels fysieke ingrepen. Het gehele bedrag is doorbeschikt aan de drie genoemde gemeenten.

Deel III

Jaarrekening

BALANS PER 31 DECEMBER 2023

(bedragen x € 1.000,--)	Ultimo 2023		Ultimo 2022	
ACTIVA				
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>		-		-
- Investerings met een economisch nut	-		-	
<i>Financiële vaste activa</i>		939		1.231
- Leningen aan:				
- Personeelshypotheek	465		605	
- Projecten Leader Achterhoek	474		626	
Totaal vaste activa		939		1.231
Vlottende activa				
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		17.691		20.711
- Rekening-courantverhouding met Rijk	17.363		20.323	
- kortlopende deel personeelshypotheek	5		5	
- Overige vorderingen	323		383	
<i>Liquide middelen</i>		89		199
- Bank- en giroaldi	89		199	
<i>Overlopende activa</i>		668		438
Totaal vlottende activa		18.448		21.348
Totaal-generaal		19.387		22.579

BALANS PER 31 DECEMBER 2023

(bedragen x € 1.000,--)	Ultimo 2023		Ultimo 2022	
PASSIVA				
Vaste passiva				
<i>Eigen vermogen</i>		6.808		7.150
- Algemene reserve	392		255	
- Bestemming reserves (overige bestemmingsreserves)	6.319		6.771	
- Gerealiseerd resultaat nog te bestemmen	97		124	
<i>Voorzieningen</i>		5		21
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5		21	
Totaal vaste passiva		6.813		7.171
Vlottende passiva				
<i>Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar</i>		139		151
- Kasgeldleningen				
- Bank- en girosaldi			151	
- Overige schulden	139			
<i>Overlopende passiva</i>		12.435		15.257
Totaal vlottende passiva		12.574		15.408
Totaal-generaal		19.387		22.579

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen activa

De jaarrekening is opgesteld op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs. De activa met relatief geringe betekenis (aanschafwaarde < € 2.000) worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Afschrijving van de activa (op lineaire en annuïteiten basis) vindt plaats vanaf het moment dat het object voor gebruik beschikbaar is en met inachtneming van de verwachte gebruiks- en nuttigheidsduur. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Bij de doorberekeningen van de kapitaallasten over de vermeerderingen gedurende het boekjaar is uitgegaan van het hele jaar.

De waardering van de overige activa en passiva geschiedt in het algemeen tegen nominale waarden. Wanneer hiervan wordt afgeweken, is dit in de toelichting bij de desbetreffende post vermeld.

Grondslagen resultaat

De inkomsten en uitgaven zijn verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Verordening financieel beheer

In artikel 212 Gemeentewet worden de uitgangspunten voor het financiële beleid, de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vastgesteld. In artikel 213 Gemeentewet wordt de controle uitgewerkt. De volgende verordeningen zijn van toepassing:

- financiële verordening ex artikel 212 GW: verordening op de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de Regio Achterhoek (*AB 19 april 2023*);
- controleverordening ex artikel 213 GW: verordening op de controle op het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie (*AB 19 april 2023*) en
- verordening periodiek onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid ex artikel 213a GW: verordening op het periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het financiële beheer (*AB 19 april 2023*).

Toelichting op de balans per 31 december 2023

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa	€	0
Boekwaarde per 1 januari 2023	€	0
Bij: Investerings 2023		0
Af : Afschrijvingen over 2023		0
Af: Desinvesteringen 2023		0
Boekwaarde per 31 december 2023	€	<u>0</u>

Verzekerde waarden

Onder de materiële vaste activa zijn de investeringen verantwoord voor huisvesting en inventaris.

Verzekerde waarde per balansdatum: 30.000

Financiële vaste activa	€	939.000
--------------------------------	---	----------------

Verstreckte hypotheek ambtenaren

Boekwaarde per 1 januari 2023	€	610.000
Af : Aflossingen 2023		<u>-140.000</u>
	€	470.000
Af : kortlopend deel personeelshypotheek (aflossingsdeel 2024)		<u>-5.000</u>
Boekwaarde per 31 december 2023	€	<u>465.000</u>

Met ingang van 1 januari 2009 is de gewijzigde wet Fido in werking getreden en kwam er op die datum van rechtswege een einde aan de Hypotheekregeling van de Regio Achterhoek. Lopende hypotheek blijven gelden. In 2023 is er een extra aflossing geweest van € 135.000 van 1 persoon.

Verstreckte lening inzake projecten Leader

Stand per 1 januari 2023	€	626.000
Bij : verstreckte leningen 2023	€	116.000
Af: afgeloste leningen 2023	€	<u>-268.000</u>
Stand per 31 december 2023	€	<u>474.000</u>

VLOTTENDE ACTIVA

Uiteenzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€	17.691.000
---	---	-------------------

Rekening-courantverhouding met het Rijk	<i>Stand per</i>	<i>Mutaties</i>	<i>Stand per</i>
	<i>01-01-2023</i>	<i>2023</i>	<i>31-12-2023</i>
BZK Schatkistbankieren	20.323.000	-2.960.000	€ 17.363.000

Kortlopend deel personeelshypotheek (aflossingsdeel 2023)	€	5.000
Overige vorderingen Debiteuren	€	323.000

Specificatie van deze vorderingen naar ouderdom is als volgt: 2023 323.000

Van de debiteuren is eind februari 2024 een bedrag van € 0 nog te ontvangen.

Liquide middelen € **89.000**

<u>Bank- en giroaldi</u>	<i>Stand per</i> <i>01-01-2023</i>	<i>Mutaties</i> <i>2023</i>	<i>Stand per</i> <i>31-12-2023</i>
Bank Nederlandse Gemeenten	197.000	-110.000 €	87.000
ABN-AMRO	2.000	0 €	2.000
	199.000	-110.000 €	89.000

Overlopende activa € **668.000**

Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen	€	457.000
Overige vooruitbetaalde kosten	€	25.000
Overige nog te ontvangen inkomsten	€	186.000
	€	668.000

Specificatie nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen

	<i>1-1-2023</i>	<i>Toevoeging</i>	<i>Ontvangen</i>	<i>31-12-2023</i>
te ontvangen Provincie	133.000	709.000	556.000	286.000
te ontvangen Rijk/RVO	217.000	213.000	259.000	171.000
	350.000	922.000	815.000	457.000

PASSIVA

VASTE PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Reserves / Bestemmingsreserves € **6.808.000**

Algemene reserve

Saldo per 1 januari 2023	€	255.000
Bij: Toevoeging rente 2023		0
Bij: Overige toevoegingen 2023		137.000
Af: Onttrekkingen 2023		0
Saldo per 31 december 2023	€	392.000

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waar geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar).

De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van tegenvallers in het jaarresultaat.

In 2023 is € 137.000 toegevoegd aan de algemene reserve om de gewenste weerstandscapaciteit te bereiken.

De dekking kwam uit renteopbrengsten. Dit is conform besluit AB 22 november 2023.

Op 31 december 2023 bedraagt het saldo € 392.000.

Bestemmingsreserve

Saldo per 1 januari 2023		6.771.000
Bij: bestemming resultaat 2022		124.000
Bij: Overige toevoegingen 2023		218.000
Af: Onttrekkingen 2023		-794.000
Saldo per 31 december 2023	€	6.319.000

	<i>specificatie:</i>			
	<i>investerings- fonds</i>	<i>bestemmings- reserve door- ontwikkeling</i>	<i>onderhoud- huisvesting</i>	
Saldo per 1 januari 2023	6.622.000	125.000	24.000	6.771.000
Bij: bestemming resultaat 2022	124.000	0	0	124.000
Bij: Overige toevoegingen 2023	218.000	0	0	218.000
Af: Onttrekkingen 2023	-669.000	-125.000	0	-794.000
Saldo per 31 december 2023	<u>6.295.000</u>	<u>0</u>	<u>24.000</u>	<u>6.319.000</u>

Het investeringsfonds is een bestemmingsreserve die voor een groot deel is gevuld met destijds beschikbare incidentele middelen. Daarnaast wordt een toevoeging gedaan van max € 1 per inwoner door provincie en gemeenten. Voor de gemeenten is dit het voordelig jaarresultaat met een maximum van € 0,50 per inwoner (in 2023 max € 131.862). Een klein deel wordt ingezet voor werkbudgetten voor Board en thematafels (in 2023 € 333.000). De overige inzet is bedoeld voor projecten (in 2023 € 336.000). In 2023 was er sprake van vrijval van cofinanciering van projecten voor een bedrag van € 73.000.

De reserve doorontwikkeling is in 2017 gevormd voor de dekking van kosten als gevolg van de doorontwikkeling. Eind 2023 zijn er geen medewerkers meer met een bijdrage uit deze reserve.

De reserve onderhoud huisvesting is voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten de komende jaren in het pand Raadhuisstraat.

Resultaat bestemming huidig jaar

Exploitatieresultaat 2023 € 97.000

Resultaat bestemming voorgaand jaar

Het exploitatieresultaat 2022 ad. € 124.000 is toegevoegd aan het investeringsfonds.

VOORZIENINGEN € **5.000**

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband risico's en verplichtingen, maar waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn.

De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

	<i>Risico wacht- gelden</i>	
Saldo per 1 januari 2023	21.000 €	21.000
Bij: Toevoeging rente 2023	0	0
Bij: Overige toevoegingen 2023	0	0
Af: Onttrekkingen 2023	-16.000	-16.000
Saldo per 31 december 2023	<u>5.000 €</u>	<u>5.000</u>

De voorziening risico wachtgelden is gevormd voor de uitkering aan 1 oud medewerker.

Eind 2023 loopt de laatste bestaande wachtgeldsituatie af. Er is nog een klein bedrag voor eventuele nakomende kosten.

VLOTTENDE PASSIVA

Overige schulden € **139.000**
kortlopende schulden Crediteuren 139.000

Van de crediteuren is eind februari 2024 een bedrag van € 0 nog te betalen.

OVERLOPENDE PASSIVA

€ 12.435.000

Door derden beklemde middelen € 11.522.000
 Nog te betalen bedragen € 913.000

€ 12.435.000

Specificatie door derden beklemde middelen

	<i>Stand</i>		<i>Vrijval</i>	<i>Stand</i>
	<i>01-01-2023</i>	<i>Toevoeging</i>		<i>31-12-2023</i>
Subsidie uitvoeringsagenda fase 1	0	0	0	0
Subsidie uitvoeringsagenda fase 2	1.191.000	593.000	1.661.000	123.000
Subsidie uitvoeringsagenda fase 3	1.940.000	1.600.000	812.000	2.728.000
Decentralisatie uitkering Regiodeal	9.006.000	26.000	2.745.000	6.287.000
Volkshuisvestingsfonds	627.000	100.000	0	727.000
Cofinanciering div. kleine projecten	267.000	455.000	194.000	528.000
Cofinanciering Leader Achterhoek	1.363.000	258.000	492.000	1.129.000
	<u>14.394.000</u>	<u>3.032.000</u>	<u>5.904.000</u>	<u>11.522.000</u>

specificatie nog te betalen kosten:

Uitgaven grensoverschrijdende activiteiten	6.000
Uitgaven inhuur derden	45.000
Uitgaven thematafels	114.000
Accountantskosten	12.000
Uitgaven thuiswerken	11.000
Lobbykosten	6.000
Opleidingskosten	5.000
STO saldo uren	27.000
Gem Doetinchem P&O	9.000
Techniekpact	87.000
Belastingdienst loonheffing dec 2023	136.000
Belastingdienst btw kw 4/2023	4.000
Premie reparatie uitkering 3e ww jaar	5.000
Afhandeling Bulk 1	213.000
GROS	13.000
Archiefwerkzaamheden	18.000
Kwartiermaker service punt / kwartiermaker mobiliteit	85.000
Projecten mobiliteit	15.000
Digivaardige achterhoekers	87.000
Overig	15.000
	<u>913.000</u>

Niet uit balans blijvende verplichtingen

Automatisering

De Regio Achterhoek heeft geen eigen netwerk/systeembeheerders in dienst. Om de continuïteit en ondersteuning op het terrein van de automatisering te waarborgen is er voor het ICT-beheer een overeenkomst gesloten met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van drie maanden.

Personeelsinformatiesysteem

Met het oog op kostenreductie en continuïteit is voor de salarisadministratie en personeelszaken samenwerking gezocht met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van zes maanden.

Huurovereenkomsten

Er is een huurovereenkomst afgesloten met derden voor de huur van kantoorruimte aan de Raadhuisstraat 25 in Doetinchem. De huurovereenkomst is aangegaan per 1 april 2019 tot en met maart 2022 en wordt telkens voortgezet voor een periode van één jaar met een opzegtermijn van drie maanden. De huur per jaar bedraagt € 22.000.

Onderhoudscontracten huisvesting

Er is een meerjarige overeenkomsten afgesloten voor de huur van een kopieerapparaat. De huurovereenkomst is aangegaan voor de periode van 1 jaar. De kosten per jaar bedragen € 1.500.

Contracten Personeelszaken

Ten behoeve van	Contracttermijn	Einddatum	Kosten per jaar
Terwerkstelling arbeidskrachten		Opzegtermijn 1 jaar	Afhankelijk van aantal detacheringen
Bedrijfszorgpakket	1 jaar	Opzegtermijn 2 maanden	Afhankelijk van aantal medewerkers
Bedrijfsarts	1 jaar	Opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van inzet uren
Dienstverlening uitvoering bovenwettelijke uitkeringen	Onbepaalde tijd	Opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van aantal uitkeringsgerechtigden

Gebeurtenissen na balansdatum

Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In januari 2021 heeft de Regio een stuitingsbrief ontvangen van de verzekeraar van John Deere. Hiermee wordt de verjaring van de (eventuele) vorderingen van John Deere en haar verzekeraars op de Regio wederom gestuit.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

Programma	(a)		(b)		(c)		(d)		(e)		(f)		(g)		(h)		(i)	
	Werkelijke Lasten	Werkelijke Baten	Werkelijke Baten	Werkelijke Saldo (a-b)	Begrote Lasten	Begrote Baten	Begrote Baten	Begrote Saldo (d-e)	Begrote Lasten	Begrote Baten	Begrote Saldo (d-e)	Verschild Lasten (a-d)	Verschild Baten (b-e)	Verschild Saldo (g-h)				
Smart Governance	4.151.000	1.331.000	1.331.000	2.820.000	4.489.000	1.623.000	1.623.000	2.866.000	4.489.000	1.623.000	2.866.000	-338.000	-292.000	-46.000				
Bedrijfsvoering en rente																		
- resultaat bedrijfsvoering	424.000	366.000	366.000	58.000	421.000	367.000	367.000	54.000	421.000	367.000	54.000	3.000	-1.000	4.000				
- renteresultaat	402.000	628.000	628.000	-226.000	412.000	549.000	549.000	-137.000	412.000	549.000	-137.000	-10.000	79.000	-89.000				
Subtotaal programma's	4.977.000	2.325.000	2.325.000	2.652.000	5.322.000	2.539.000	2.539.000	2.783.000	5.322.000	2.539.000	2.783.000	-345.000	-214.000	-131.000				
Bijdrage deelnemende gemeenten				2.310.000				2.310.000			2.310.000			0				
Resultaat voor bestemming (- = tekort)				-342.000				-473.000			-473.000			131.000				
Toevoegingen / onttrekkingen reserves : (+ = onttrekking / - = toevoeging)																		
Smart Governance				528.000				556.000			556.000			-28.000				
Overige uitgaven en inkomsten																		
- resultaat kostenplaatsen				48.000				54.000			54.000			-6.000				
- renteresultaat				-137.000				-137.000			-137.000			0				
Subtotaal mutatie reserves				439.000				473.000			473.000			-34.000				
Resultaat na bestemming				97.000				0			0			97.000				
Waarvan:																		
- Incidentele baten en lasten				86.000														
- Structureel saldo				11.000														

Toelichting overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

1. Smart Governance

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 528.000 onttrekking) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
onttrekking investeringsfonds (werkbudgetten)	-405.000	-333.000
onttrekking investeringsfonds (projecten)	-351.000	-336.000
toevoeging investeringsfonds	276.000	217.000
onttrekking reserve doorontwikkeling	-76.000	-76.000
Per saldo onttrekking reserves programma 1	-556.000	-528.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 18.000. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de werkbudgetten grensoverschrijdende activiteiten en strategische focus.

2. Bedrijfsvoering en rente

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 89.000 toevoeging) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
onttrekking reserve onderhoud huisvesting	-5.000	-
onttrekking reserve doorontwikkeling	-49.000	-48.000
toevoeging algemene reserve	137.000	137.000
Per saldo toevoeging reserves programma 4	83.000	89.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 79.000. Het voordeel is vooral ontstaan door rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (schatkistbankieren).

3. Onvoorzien en overhead

De kosten voor onvoorzien zijn € 118.000 (begroot € 120.000). De overhead 2023 bedraagt € 338.000. Zie specificatie van de overhead per programma in het taakveldenoverzicht in deel IV onderdeel 3.

Bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2023 Leidinggevende topfunctionaris met dienstbetrekking		S. Veneman	
Functiegegevens	secretaris/directeur		
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12		
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		
Dienstbetrekking?	ja		
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	107.768		
Beloningen betaalbaar op termijn	25.044		
<i>Subtotaal</i>	<i>132.812</i>		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000		
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		
Bezoldiging	132.812		
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		
Gegevens 2022		S. Veneman	
Functiegegevens	secretaris/directeur		
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 t/m 31/12		
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		
Dienstbetrekking?	ja		
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	103.261		
Beloningen betaalbaar op termijn	24.952		
<i>Subtotaal</i>	<i>128.213</i>		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000		
Bezoldiging	128.213		

Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Gegevens 2023	
Naam topfunctionaris	Functie
M. Bouman	Voorzitter algemeen bestuur/voorzitter dagelijks bestuur
J. Bengevoerd	Lid algemeen bestuur/lid dagelijks bestuur, vice voorzitter
O. van Dijk	Lid algemeen bestuur/lid dagelijks bestuur
A. Bronsvoot	Lid algemeen bestuur
A. Stapelkamp	Lid algemeen bestuur
M. Besselink	Lid algemeen bestuur
J. van Oostrum	Lid algemeen bestuur

SiSa verantwoordingsinformatie 2023

SiSa bijlage veramw oordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverzeking siSa - d.d. 07-02-2024											
Verstrekker	Lijfcategorie	Specifieke Lijfcategorie	Ontvanger	Deelplannaam	Indicator	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde gehurstructureerde woningen (inclusief labestappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) - per deelplan	Indicator	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf siSa 2022
BZK	C47	Volkshuisvesting	Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C47/02	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aard controle n.v.t. Indicator: C47/03	Aantal volledig gerealiseerde gehurstructureerde woningen (inclusief labestappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) - per deelplan	Aard controle R Indicator: C47/05	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf siSa 2022	Aard controle R Indicator: C47/06
					1 Deelplan 1: Berkelland	0	0	€ 89.163	€ 105.071		
					2 Deelplan 2: Bronckhorst	10	10	€ 22.028	€ 85.832		
					16 Deelplan Doetinchem	1	1	€ 8.461	€ 42.966		
					Kopie deelplannaam						
					Totale opbrengsten (jaar T) per deelplan		Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf siSa 2022				
					Zelfstandige uitvoering						
					Aard controle n.v.t. Indicator: C47/08		Aard controle R Indicator: C47/09				
					1 Deelplan 1: Berkelland	€ 0	€ 0	€ 751.393			
					2 Deelplan 2: Bronckhorst	€ 22.028	€ 85.832	€ 85.832			
					16 Deelplan Doetinchem	€ 0	€ 1.951.323	€ 9.476			
					Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		Eindeverantwoording (Ja/Nee)				
					Aard controle n.v.t. Indicator: C47/11		Aard controle n.v.t. Indicator: C47/12				
					Ja		Nee				

EZK	F11B	Regeling specifieke uitkering MKB Deals - SISA tussen medeoverheden te tranche	Hieronder per regel één provincie(code) en/of gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen er naast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Beschikingsnummer/naam project	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (in jaar T)	Bestedingen zijn verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Cumulatieve cofinanciering (in jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: F11B/01	Aard controle R Indicator: F11B/02	Aard controle R Indicator: F11B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F11B/04	Aard controle D2 Indicator: F11B/05	Aard controle R Indicator: F11B/06
1	1061876	Gemeente Bronckhorst	DGBI-O/2038886	€ 43.399	€ 220.486	Ja	€ 93.421	
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
			Kopie provincie(code) en/of gemeente(code)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting			
1	1061876	Gemeente Bronckhorst	Aard controle n.v.t. Indicator: F11B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: F11B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: F11B/09			
2			Ja					
10								

VERZAMELSTAAT AFREKENING GEMEENTEN

Programma	(a) Lasten	(b) Baten	(c) Saldo (b-a)	(d) Mutatie reserve	(e) Overschot bijdrage (c+d) inwonerbijdrage	(f) Ontvangen voorschot	(g) Bijdrage overschot	(h) Afrekening inwoner- bijdrage (f-g)
Smart Governance	4.151.000	3.641.000	-510.000	528.000	18.000	2.310.000	18.000	2.292.000
Bedrijfsvoering en rente	424.000	366.000	-58.000	48.000	-10.000	0	-10.000	10.000
- resultaat bedrijfsvoering	402.000	628.000	226.000	-137.000	89.000	0	89.000	-89.000
- renteresultaat								
Totaal	4.977.000	4.635.000	-342.000	439.000	97.000	2.310.000	97.000	2.213.000

(- = tekort) onttrekking) = overschot)

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. In het controleprotocol 2023 is het door het algemeen bestuur vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 172.000. De rapporteringstolerantie voor het toelichten van geconstateerde onrechtmatigheden in de paragraaf bedrijfsvoering is door het algemeen bestuur bepaald op € 5.000.

Bevinding

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf zal ook, indien van toepassing, worden beschreven welke acties worden ondernomen om geconstateerde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Registeraccountants

RA12 Registeraccountants B.V.

Traverse 1

3905 NL, Veenendaal

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het algemeen bestuur van Regio Achterhoek

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Regio Achterhoek te Doetinchem gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2023 en van het vermogen van Regio Achterhoek op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2023;
- de balans per 31 december 2023;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023;
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Regio Achterhoek zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Registeraccountants

RA12 Registeraccountants B.V.

Traverse 1

3905 NL, Veenendaal

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 49.770. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 5.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Registeraccountants

RA12 Registeraccountants B.V.

Traverse 1

3905 NL, Veenendaal

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet, die uit hoofde van artikel 35 lid 7 Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing is, hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstreking SiSa.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstreking SiSa. In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet, die uit hoofde van artikel 35 lid 7 Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing is. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2023, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2023 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstreking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;

Registeraccountants

RA12 Registeraccountants B.V.

Traverse 1

3905 NL, Veenendaal

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder de eigen verordeningen en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Registeraccountants

RA12 Registeraccountants B.V.

Traverse 1

3905 NL, Veenendaal

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

Registeraccountants

RA12 Registeraccountants B.V.

Traverse 1

3905 NL, Veenendaal

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeenschappelijke regeling. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Veenendaal

RA12 Registeraccountants B.V.

drs. A.F.J. van der Velden RA

Deel IV

Uiteenzetting financiële positie

1. Algemene financiële beschouwing

In deze bijlage wordt een toelichting gegeven op de exploitatierekening 2023 van de Regio Achterhoek.

1.1 Algemene financiële beschouwing

1.1.1. Uitgangspunten programmarekening 2023

De rentevergoeding over het eigen vermogen is maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op de externe rentelasten over het totaal van lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. De Regio heeft geen aangetrokken financieringsmiddelen. Het rentepercentage voor toevoeging aan de reserves is dan ook 0%.

Voor investeringen gedaan in 2023 wordt in de jaarrekening 2023 een definitief rentepercentage van 0% gehanteerd. Aangezien geen externe leningen zijn aangetrokken is de omslagrente 0% en geldt een rentepercentage van 0% voor nieuwe investeringen.

1.1.2 Rekening 2023

Het boekjaar hebben wij afgesloten met een voordelig jaarsaldo van € 97.450 (€ 0,37 per inwoner). De ontwikkeling van de inwonerbijdrage 2023 is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Saldo
Smart Governance	7,12	7,12	7,05	-0,07
Bedrijfsvoering en rente	0,00	0,00	-0,30	-0,30
Sub-totaal bijdrage gemeenten	7,12	7,12	6,75	-0,37
Bijdrage provincie in organisatie kosten	1,64	1,64	1,64	-
Bijdrage provincie in investeringsfonds	0,55	0,55	0,55	-
Totaal	9,31	9,31	8,94	-0,37

Gemeenten betalen € 7,12 per inwoner op begrotingsbasis. De provincie draagt € 2,19 per inwoner bij. Voorgesteld wordt om het voordelige saldo ad € 97.450 (€ 0,37 per inwoner) toe te voegen aan het investeringsfonds, zoals besloten in *De Achterhoek werkt door 2.0*. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de werkbudget grensoverschrijdende activiteiten, strategische focus en loonkosten. Tevens waren er rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (schatkistbankieren).

1.2 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen

Voor de dekking van alle uitgaven van de Regio onttrekken wij ook middelen aan de reserves. Dit moeten wij volgens voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) afzonderlijk zichtbaar maken in de rekening.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan reserves is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Smart Governance	-495.000	-556.000	-528.000
Bedrijfsvoering en rente	-46.000	83.000	89.000
Totaal	-541.000	-473.000	-439.000

Op rekening basis zijn de onttrekkingen bij Smart Governance lager door lagere kosten. De toevoeging is iets lager dan begroot. Bij de overige uitgaven en inkomsten is de onttrekking uit de reserve onderhoud huisvesting lager dan begroot.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan voorzieningen is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Bedrijfsvoering en rente	-18.000	-18.000	-16.000
Totaal	-18.000	-18.000	-16.000

De jaarlijkse onttrekking van wachtgelden bedroeg in 2023 € 16.000.

1.3 Investeringen

In 2023 zijn geen nieuwe investeringen gedaan.

1.4 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten inclusief de mutaties in de reserves.

	Saldo
Incidentele baten	1.364.000
Incidentele lasten	-1.717.000
Totaal	-353.000
Mutatie reserve	439.000
Saldo incidenteel (voordelig)	86.000

2. FORMATIEPLAN 2023

Beleidsproduct	Werkelijke formatie 2022	Geraamde Formatie 2023	Werkelijke formatie 31-12-2023	Geraamde loonsom na wijziging 2023	Werkelijke loonsom 2023
Smart Governance	14,18	16,00	13,33	1.558.000	1.518.000
Ondersteuning	3,73	3,75	4,28	318.000	345.000
Sub-totaal	17,91	19,75	17,61	1.876.000	1.863.000
Projecten	3,85	-	4,70	319.000	319.000
Totaal	21,76	19,75	22,31	2.195.000	2.182.000

Toelichting formatieomvang

Smart Governance specificatie vacaturerimte 31 december 2023:

Programmaregisseur	0,17 fte	
Programma/projectmedewerker/subsidie	-0,75 fte	
Ondersteuner Griffie/Duitsland/bestuur	-1,11 fte	(via inhuur/budget grens)
Medewerker lobby/communicatie	-0,98 fte	
Totaal	-1,82 fte	

Kostenplaats Ondersteuning formatie per 31 december 2023:

Junior adviseur financiën	-0,02 fte
Administrateur, ziektevervangings	0,55 fte
Totaal	0,53 fte

Projecten specificatie formatie per 31 december 2023:

Projectleider en -medewerker SmartHub	0,89 fte
Medewerker ondersteunend vermogen O&A	0,17 fte
Projectleider en -medewerker landelijk gebied	2,44 fte
Projectleider en -medewerker onverwachte hoek	0,81 fte
Medewerkers Regiodeal	0,39 fte
Totaal	4,70 fte

Wachtgelders

Per 31 december 2023 is er één wachtgelder voor rekening van de Regio (wachtgeldreserve).

Toelichting loonsom

De geraamde loonsom in de primaire begroting 2023 bedroeg € 1.858.000 (exclusief wachtgelders en maatwerk). Gedurende het jaar is € 71.000 overgeheveld naar budget inhuur personeel, € 46.000 naar grensoverschrijdende samenwerking en is er € 135.000 bijgeraamd vanwege CAO-stijging en ziektevervangings.

In totaal is er sprake van een positief saldo van € 13.000. Dit is als volgt te verklaren:

Kosten in €	Totaal
Vacatures	-5.000
Korting ziekte en uitkering ouderschapsverlof UWV	-8.000
Totaal kosten	-13.000

3. TAAKVELDEN 2023 PER PROGRAMMA

Volgnummer en omschrijving	0.1 Bestuursondersteuning (ind regionale amenwerking)	0.4 Bestuursondersteuning organisatie (overhead)	0.5 Treasury	0.8 overige baten en lasten	Subtotaal	0.10 mutaties reserves	0.11 resultaat baten en lasten	Totaal
Lasten								
Smart Governance	3.812.234	338.438	0	0	4.150.672	217.638	51.863	4.420.173
Renteresultaat	397.000	0	4.687	0	401.687	137.000	89.116	627.803
Totaal exploitatie (exclusief kostenplaats bedrijfsvoering)	4.209.234	338.438	4.687	0	4.552.360	354.638	140.979	5.047.977
Kostenplaats bedrijfsvoering					423.893		-10.156	413.737
Totaal lasten Regio achterhoek					4.976.252		130.823	5.461.713
Baten								
Volgnummer en omschrijving	0.1 Bestuursondersteuning (ind regionale amenwerking)	0.4 Bestuursondersteuning organisatie	0.5 Treasury	0.8 overige baten en lasten	Subtotaal	0.10 mutaties reserves	0.11 resultaat baten en lasten	Totaal
Smart Governance	3.611.922	0	0	29.391	3.641.312	745.488	33.373	4.420.173
Renteresultaat	0	0	627.803	0	627.803	0	0	627.803
Totaal exploitatie (exclusief kostenplaats bedrijfsvoering)	3.611.922	0	627.803	29.391	4.269.116	745.488	33.373	5.047.977
Kostenplaats bedrijfsvoering					365.364	48.373		413.737
Totaal baten Regio achterhoek					4.634.480	793.860		5.461.713
Resultaat							97.450 positief	

4. VERZAMELSTAAT BIJDRAGE PER GEMEENTE 2023

Naam gemeente	Aantal inwoners	Smart Governance	Bedrijfsvoering	Rente resultaat	Werkelijke totaal ongewijzigd beleid	Totaal per inwoner 2023	Begroot 2023	Afrekening 2023
Aalten	27.102	191.011	1.044	-9.158	182.897	6,75	192.911	-10.015
Berkelland	43.821	308.844	1.688	-14.808	295.724	6,75	311.917	-16.192
Bronckhorst	36.055	254.111	1.388	-12.183	243.316	6,75	256.639	-13.323
Doetinchem	58.556	412.695	2.255	-19.787	395.163	6,75	416.800	-21.637
Oost Gelre	29.609	208.680	1.140	-10.005	199.815	6,75	210.756	-10.941
Oude IJsselstreek	39.394	277.644	1.517	-13.312	265.849	6,75	280.406	-14.557
Winterswijk	29.188	205.713	1.124	-9.863	196.974	6,75	207.759	-10.785
Provincie Gelderland in organisatiekosten		432.442	0		432.442		432.442	0
Totaal	263.725	2.291.140	10.156	-89.116	2.212.180		2.309.630	-97.450
Bijdrage per inwoner gemeenten (incl btw)		7,05	0,04	-0,34		6,74	7,12	-0,37
Bijdrage provincie in organisatie kosten		1,64				1,64	1,64	
Bijdrage provincie in investeringsfonds		0,55				0,55	0,55	
Totaal bijdrage gemeenten en provincie		9,23	0,04	-0,34		8,94	9,31	-0,37